PROGRAMACIÓN

VALORES ÉTICOS

CURSO 2022 -2023
(Última revisión: marzo de 2023)

ÍNDICE

INTRODUCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN.....pax 4
OBXECTIVOS.....pax 6
CONTRIBUCIÓN AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE.....pax 8
ELEMENTOS TRANSVERSAIS POR CURSO.....pax 10
ESTRUTURA E CONTIDOS DO CURRÍCULO.....pax 10

2º E.S.O.(Obxectivos, Contidos, Criterios de avaliación, Procedementos e instrumentos,Metodoloxía e Recursos, Estándares de aprendizaxe , Grao mínimo de consecución, Temporización)).....pax 31
GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA NO 2º E.S.O.....pax 40
TRANSICION POSIBLE AO ENSINO NON PRESENCIAL.....pax 41
2º DE ESO SEMIPRESENCIAL E NON PRESENCIAL.....pax 42
(Obxectivos, Contidos, Criterios de avaliación, Procedementos e instrumentos,Metodoloxía e Recursos, Estándares de aprendizaxe , Grao mínimo de consecución, Temporización)

4º E.S.O.(Obxectivos, Contidos, Criterios de avaliación, Procedementos e instrumentos,Metodoloxía e Recursos, Estándares de aprendizaxe , Grao mínimo de consecución, Temporización)).....pax 64
TRANSICION POSIBLE AO ENSINO NON PRESENCIAL.....pax 73
4º DE ESO SEMIPRESENCIAL E NON PRESENCIAL.....pax 74
(Obxectivos, Contidos, Criterios de avaliación, Procedementos e instrumentos,Metodoloxía e Recursos, Estándares de aprendizaxe , Grao mínimo de consecución, Temporización)
GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA NO 4º E.S.O.....pax 81
CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN.....pax 83
INDICADORES DE LOGRO PARA AVALIAR O PROCESO DO ENSINO E A PRÁCTICA DOCENTE.....pax 84
MECANISMOS DE RECUPERACIÓN.....pax 89
PROGRAMA DE REFORZO DE PENDENTES.....pax 90
AVALIACIÓN INICIAL.....pax 90
ATENCIÓN Á DIVERSIDADE.....pax 91
ACTIVIDADES EXTRAESCOLARES E COMPLEMENTARIAS .....pax 92
MECANISMOS DE REVISIÓN, AVALIACIÓN E MODIFICACIÓN DA PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA.....pax 93
ANEXO I, RUBRICAS DE AVALIACIÓN.....pax 95

INTRODUCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN

A materia de Valores Éticos ten como obxectivo básico orientar o alumnado adolescente na escolla do seu proxecto de vida persoal. A orientación de Valores Éticos permitirá que ese proxecto se vaia enchendo de xeito acorde coa racionalidade práctica. Isto supón que o proxecto, por racional, vai requirir virtudes intelectuais como o rigor, a coherencia, a honradez intelectual ou o apego á realidade. Pola dimensión práctica desa racionalidade, o proxecto requirirá que o alumnado vaia construíndo, desde a reflexión, un código ético de valores e normas que determinarán as súas decisións para guiar a súa conduta de tal xeito que realce a súa dignidade persoal e, ao mesmo tempo, permita a súa realización plena e feliz como persoas e a promoción de relacións sociais marcadas polo recoñecemento das outras persoas, o respecto cara a elas, e pola finalidade de alcanzar cotas cada vez maiores de xustiza, tanto no nivel máis próximo á persoa como no nivel global.

O valor da reflexión ética que ofrece a materia "Valores Éticos" debe centrarse en dotar ao alumnado dos instrumentos de racionalidade e obxectividade necesarios para que os seus xuízos valorativos teñan o rigor, a coherencia e a fundamentación racional que requiren, co fin de que as súas eleccións sexan dignas de guiar a súa conduta, a súa vida persoal e as súas relacións sociais.

O currículo básico estrutúrase ao redor de tres eixos:

• Pretende cumprir co mandato da Constitución Española, que fixa como obxectivo fundamental da educación o pleno desenvolvemento da personalidade humana no respecto aos principios democráticos de convivencia e aos dereitos e liberdades fundamentais.
• Contribúe a potenciar a autonomía do novo e a preparalo para converterse no principal axente do seu propio desenvolvemento, aprendendo a construír, mediante unha elección libre e racionalmente fundamentada en valores éticos, un pensamento e un proxecto de vida propios, asumindo de modo consciente, crítico e reflexivo o exercicio da liberdade e o control acerca da súa propia existencia.
• Contribúe a favorecer a construción dunha sociedade libre, igualitaria, próspera e xusta, mediante a participación activa de cidadáns conscientes e respectuosos dos valores éticos nos que debe fundamentarse a convivencia e a participación democrática, recoñecendo os dereitos humanos como referencia universal para superar os conflitos, defender a igualdade, o pluralismo político e a xustiza social.

Esta materia desenvólvese ao longo de 4 cursos, dende 1º de ESO ata 4º cunha carga horaria dunha hora semanal.
Os contidos organízanse en 6 bloques:

1. A dignidade da persoa
2. A comprensión, o respecto e a igualdade nas relacións interpersoais.
3. A reflexión ética.
4. A xustiza e a política.
5. Os valores éticos, o dereito, a Declaración Universal dos Dereitos Humanos (DUDH) e outros tratados internacionais sobre dereitos humanos.
6. Os valores éticos e a súa relación coa ciencia e a tecnoloxía.

Non se distribúen liñalmente ao longo dos cursos senón que algúns deste bloques trátanse en varios cursos, se ben con diferente nivel de profundidade e desenvolvemento.

Durante este curso 2022-2023 a materia de Valores Éticos foi asignada ao profesorado adscrito aos Departamentos de Artes Plásticas e Música. Así pois, a materia nos grupos de primeiro de E.S.O. será impartida pola profesora e Xefa do Departamento de Artes Plásticas, Mª Del Carmen Pérez Fernández e segundo, terceiro e cuarto de E.S.O. será impartida pola profesora e Xefa do Departamento de Música, María Álvarez Santiago.

As horas e grupos nos que se impartirá a materia por departamento, son:

Departamento de Artes Plásticas.:

1º E.S.O. -2 grupos, 2 sesións semanais.

Departamento de Música:

2º ESO. - 2 grupo, 2 sesións semanais
3º E.S.O. -2 grupos, 2 sesións semanais.
4º ESO. - 1 grupo, 1 sesión semanal

Esta programación didáctica está deseñada en base á **RESOLUCIÓN do 26 de maio de 2022**, da Secretaría Xeral de Educación e Formación Profesional, pola que se ditan instrucións para o desenvolvemento das ensinanzas de educación infantil, educación primaria, educación secundaria obrigatoria e bacharelato no curso académico 2022/23.

OBXECTIVOS

A materia de Valores Éticos ten como obxectivo básico orientar o alumnado adolescente na escolla do seu proxecto de vida persoal. A orientación de Valores Éticos permitirá que ese proxecto se vaia enchendo de xeito acorde coa racionalidade práctica. Isto supón que o proxecto, por racional, vai requirir virtudes intelectuais como o rigor, a coherencia, a honradez intelectual ou o apego á realidade. Pola dimensión práctica desa racionalidade, o proxecto requirirá que o alumnado vaia construíndo, desde a reflexión, un código ético de valores e normas que determinarán as súas decisións para guiar a súa conduta de tal xeito que realce a súa dignidade persoal e, ao mesmo tempo, permita a súa realización plena e feliz como persoas e a promoción de relacións sociais marcadas polo recoñecemento das outras persoas, o respecto cara a elas, e pola finalidade de alcanzar cotas cada vez maiores de xustiza, tanto no nivel máis próximo á persoa como no nivel global.

A educación secundaria obrigatoria contribuirá a desenvolver nos alumnos e nas alumnas as capacidades que lles permitan:

a) Asumir responsablemente os seus deberes, coñecer e exercer os seus dereitos no respecto ás demais persoas, practicar a tolerancia, a cooperación e a solidariedade entre as persoas e os grupos, exercitarse no diálogo, afianzando os dereitos humanos e a igualdade de trato e de oportunidades entre mulleres e homes, como valores comúns dunha sociedade plural, e prepararse para o exercicio da cidadanía democrática.

b) Desenvolver e consolidar hábitos de disciplina, estudo e traballo individual e en equipo, como condición necesaria para unha realización eficaz das tarefas da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.

c) Valorar e respectar a diferenza de sexos e a igualdade de dereitos e oportunidades entre eles. Rexeitar a discriminación das persoas por razón de sexo ou por calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social. Rexeitar os estereotipos que supoñan discriminación entre homes e mulleres, así como calquera manifestación de violencia contra a muller.

d) Fortalecer as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións coas demais persoas, así como rexeitar a violencia, os prexuízos de calquera tipo e os comportamentos sexistas, e resolver pacificamente os conflitos.

e) Desenvolver destrezas básicas na utilización das fontes de información, para adquirir novos coñecementos con sentido crítico. Adquirir unha preparación básica no campo das tecnoloxías, especialmente as da información e a comunicación.

f) Concibir o coñecemento científico como un saber integrado, que se estrutura en materias, así como coñecer e aplicar os métodos para identificar os problemas en diversos campos do coñecemento e da experiencia.

g) Desenvolver o espírito emprendedor e a confianza en si mesmo, a participación, o sentido crítico, a iniciativa persoal e a capacidade para aprender a aprender, planificar, tomar decisións e asumir responsabilidades.

h) Comprender e expresar con corrección, oralmente e por escrito, na lingua galega e na lingua castelá, textos e mensaxes complexas, e iniciarse no coñecemento, na lectura e no estudo da literatura.

i)Comprender e expresarse nunha ou máis linguas estranxeiras de maneira apropiada.

l) Coñecer, valorar e respectar os aspectos básicos da cultura e da historia propias e das outras persoas, así como o patrimonio artístico e cultural. Coñecer mulleres e homes que realizaran achegas importantes á cultura e á sociedade galega, ou a outras culturas do mundo.

m) Coñecer e aceptar o funcionamento do propio corpo e o das outras persoas, respectar as diferenzas, afianzar os hábitos de coidado e saúde corporais, e incorporar a educación física e a práctica do deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social. Coñecer e valorar a dimensión humana da sexualidade en toda a súa diversidade. Valorar criticamente os hábitos sociais relacionados coa saúde, o consumo, o coidado dos seres vivos e o medio ambiente, contribuíndo á súa conservación e á súa mellora.

n) Apreciar a creación artística e comprender a linguaxe das manifestacións artísticas, utilizando diversos medios de expresión e representación.

ñ) Coñecer e valorar os aspectos básicos do patrimonio lingüístico, cultural, histórico e artístico de Galicia, participar na súa conservación e na súa mellora, e respectar a diversidade lingüística e cultural como dereito dos pobos e das persoas, desenvolvendo actitudes de interese e respecto cara ao exercicio deste dereito.

o) Coñecer e valorar a importancia do uso da lingua galega como elemento fundamental para o mantemento da identidade de Galicia, e como medio de relación interpersoal e expresión de riqueza cultural nun contexto plurilingüe, que permite a comunicación con outras linguas, en especial coas pertencentes á comunidade lusófona.

CONSECUCIÓN DAS COMPETENCIAS CLAVE

No plano didáctico, Valores Éticos contribúe á consecución das competencias clave. Resulta evidente que o obxectivo de alcanzar maiores competencias sociais e cívicas está na súa propia constitución como materia. Pero a reflexión ética tamén require a posta en práctica da competencia comunicación lingüística, pola necesidade de rigor e claridade na exposición das propias ideas, e da capacidade dialóxica para comprender os puntos de vista alleos e aprender deles. Tamén resulta indispensable fomentar tanto a competencia de aprender a aprender como a de sentido da iniciativa e espírito emprendedor, pois ambas inciden na necesidade de crecemento persoal, tanto na orde do exercicio dos procesos cognitivos como na do aprecio pola creatividade, o sentido crítico e o non-estancamento. Para a reflexión ética, ademais, é necesario coñecer e dialogar con pensadores/as que, coas súas teorías antropolóxicas, éticas e políticas, foron moldeando tanto a nosa cultura como os valores de respecto, non-violencia, liberdade, igualdade entre as persoas, solidariedade e pluralismo; valores que son o corazón da Declaración Universal dos Dereitos Humanos (DUDH). É desde eses valores como tamén se analiza o traballo científico e tecnolóxico, polo que tamén se traballa a competencia matemática e as competencias básicas en ciencia e tecnoloxía, non desde unha perspectiva substantiva, pero si desde a análise da actividade científico-tecnolóxica como actividade que debe ser acorde a valores éticos universais, tanto nos seus procedementos como nos resultados que dela se poidan obter. Por último, a materia préstase a desenvolver nos alumnos e nas alumnas, tanto en traballos colaborativos como en tarefas individuais, a competencia dixital, que lles permita acceder e seleccionar información, procesala e plasmar as súas creacións en produtos cunha innegable capacidade para a comunicación.

Concretamente, o ensino desta materia terá como finalidade o desenvolvemento das seguintes capacidades:

1. Recoñecer a condición humana na súa dimensión individual e social, aceptando a propia identidade, as características e experiencias persoais respectando as diferenzas cos outros e desenvolvendo a autoestima.
2. Desenvolver e expresar os sentimentos e as emocións, así como as habilidades comunicativas e sociais que permiten participar en actividades de grupo con actitude solidaria e tolerante, utilizando o diálogo e a mediación para abordar os conflitos.
3. Desenvolver a iniciativa persoal asumindo responsabilidades e practicar formas de convivencia e participación baseadas no respecto, a cooperación e o rexeitamento á violencia aos estereotipos e prexuízos.
4. Coñecer, asumir e valorar positivamente os dereitos e obrigacións que se derivan da Declaración Universal dos Dereitos Humanos e da Constitución Española, identificando os valores que os fundamentan, aceptándoos como criterios para valorar eticamente as condutas persoais e colectivas e as realidades sociais.

5. Identificar a pluralidade das sociedades actuais recoñecendo a diversidade como enriquecedora da convivencia e defender a igualdade de dereitos e oportunidades de todas as persoas, rexeitando as situacións de inxustiza e as discriminacións existentes por razón de sexo, orixe, crenzas, diferenzas sociais, orientación afectivo-sexual ou de calquera outro tipo, como unha vulneración da dignidade humana e causa perturbadora da convivencia.

6. Recoñecer os dereitos das mulleres, valorar a diferenza de sexos e a igualdade de dereitos entre eles e rexeitar os estereotipos e prexuízos que supoñan discriminación entre homes e mulleres.

7. Coñecer e apreciar os principios que fundamentan os sistemas democráticos e o funcionamento do Estado español e da Unión Europea, tomando conciencia do patrimonio común e da diversidade social e cultural.

8. Coñecer os fundamentos do modo de vida democrático e aprender a obrar de acordo con eles nos diferentes ámbitos de convivencia. Asumir os deberes cidadáns no mantemento dos bens comúns e o papel do Estado como garante dos servizos públicos.

9. Valorar a importancia da participación na vida política ou outras formas de participación cidadá, como a cooperación, o asociacionismo e o voluntariado .

10. Coñecer as causas que provocan a violación dos dereitos humanos, a pobreza e a desigualdade, así como a relación entre os conflitos armados e o subdesarroio, valorar as accións encamiñadas á consecución da paz e a seguridade e a participación activa como medio para lograr un mundo máis xusto.

11. Recoñecerse membros dunha cidadanía global. Mostrar respecto crítico polos costumes e modos de vida de poboacións distintas á propia e manifestar comportamentos solidarios coas persoas e colectivos desfavorecidos.

12. Identificar e analizar as principais teorías éticas, recoñecer os principais conflitos sociais e morais do mundo actual e desenvolver unha actitude crítica ante os modelos que se transmiten a través dos medios de comunicación.

13. Adquirir un pensamento crítico, desenvolver un criterio propio e habilidades para defender as súas posicións en debates, a través da argumentación documentada e razoada, así como valorar as razóns e argumentos dos outros.

É fundamental o tratamento que esta materia fai de algunhas das competencias básicas do currículo:

CSC.	O respecto polo outro, o respecto á regras do debate, a busca dun consenso e a eliminación de prexuízos.
CCL.	Na necesidade de rigor e claridade de expresión. A lectura de textos de pensadores relevantes da nosa cultura aumenta a capacidade. lingüística e reflexiva.
CAA.	Na busca autónoma de respostas, o crecemento persoal e cognitivo e o aprecio pola creatividade o respecto.
CCMT .	A través da crítica e análise das achegas científicas e tecnolóxicas e a súa influencia nos valores e na vida dos individuos.
CD.	A través dos traballos colaborativo de busca de información nas redes e procesamento da información e comunicación por diferentes canles.

ELEMENTOS TRANSVERSAIS

O ensino de Valores Éticos debe potenciar certas actitudes e hábitos de traballo que axuden ao alumno a apreciar o propósito da materia, a ter confianza en si mesmo, así como a sua habilidade para abordala satisfactoriamente e a desenvolverse noutras dimensións humanas: autonomía persoal, relación interpersoal, etc. É por iso que, ademais dos distintos elementos transversais de carácter instrumental como a comprensión e a expresión oral e escrita e o uso das TIC, que se traballan de forma continua ao longo do curso nesta materia, no proxecto do IES Poeta Añón, decidimos focalizar o traballo en cinco valores, que consideramos fundamentais nesta etapa educativa. Son os seguintes:

1. Respecto.

1.1.-A un mesmo: autoestima, dignidade, esforzo persoal, honestidade, proxecto de vida.

1.2.-Aos demais: empatía, escoita activa, diálogo, resolución de conflitos. Pódese traballar co enfoque de deber (temos o deber de respectar aos demais).

1.3.- Ás culturas: ideas, linguas, costumes, patrimonio. Aos animais: evitar o dano innecesario, evitar a extinción de especies. Á natureza: evitar a deterioración ambiental, evitar a extinción de especies.

2. Responsabilidade

2.1.- Fronte ás tarefas persoais e de grupo: esforzo, compromiso. Fronte as normas sociais: civismo, cidadanía.

2.2.- Fronte a os conflitos e dilemas morais: información fiable, sentido crítico, posicionamento. Fronte ao consumismo: consumo responsable e racional de produtos.

2.3.- Fronte ás xeracións vindeiras: desenvolvemento sustentable, ética global a longo prazo.

3. Xustiza

3.1.- Dereito á igualdade, con especial referencia a igualdade efectiva entre homes e mulleres e a prevención da violencia de xénero, e a os valores inherentes ao principio de igualdade de trato e non discriminación por calquera condición ou circunstancia persoal ou social.

3.2.- Dereito á alimentación.

3.3.- Dereito á saúde.

3.4.- Dereito á educación.

3.5.- Dereito á paz, mediante o fomento da aprendizaxe da prevención e resolución pacífica de conflitos en todos os ámbitos da vida persoal, familiar e social.

3.6.- Dereito á xustiza internacional, baseado nos valores que sustentan a liberdade, a igualdade, o pluralismo político, a paz, a democracia, o respecto aos dereitos humanos e o rexeitamento á violencia terrorista, a pluralidade, o respecto ao Estado de dereito, o respecto e consideración ás vítimas do terrorismo e a prevención do terrorismo e de calquera tipo de violencia.

4. Solidariedade

4.1.- Coas persoas próximas que se senten fráxiles e indefensas ante o seu día a día.

4.2.- Coas persoas que padecen unha enfermidade grave ou limitación dalgún tipo. Cos inmigrantes, refuxiados e desprazados.

4.3.- Coas vítimas do desequilibrio económico mundial.

4.4.- Coas vítimas de conflitos armados.

4.5.- Coas vítimas de desastres naturais.

5.Creatividade e esperanza

5.1.-O impulso de buscar alternativas.

5.2.-A confianza en que é posible mellorar as situacións difíciles, os conflitos, ás persoas, o mundo en xeral.

CONCRECIÓN DOS ELEMENTOS TRANSVERSAIS POR CURSO:

Curso	Valores	Elementos tranversais de carácter instrumental
2ºESO	(1.1.), (1.2.), (2.1.), (2.2.), (3.1.), (3.5.),(3.6.), (4.1.)	Expresión oral e escrita/uso das TIC.
4ºESO	(1.3.), (2.2.), (3.1.), (3.5.), (3.6.), (4.2.), (4.3.), (4.4.), (5)	Expresión oral e escrita/uso das TIC.

ESTRUTURA E CONTIDOS DO CURRÍCULO.

O currículo da materia está estruturado en seis bloques temáticos con enfoques, perspectivas e niveis de fondura diferente. Son os seguintes: "A dignidade da persoa", "A comprensión, o respecto e a igualdade nas relacións interpersoais", "A reflexión ética", "A xustiza e a política", "Os valores éticos, o dereito, a Declaración Universal dos Dereitos Humanos (DUDH) e outros tratados internacionais sobre dereitos humanos" e, por último, "Os valores éticos e a súa relación coa ciencia e a tecnoloxía". As diferenzas entre bloques e o ter en conta os diversos momentos do desenvolvemento cognitivo do alumnado nesta etapa foron os motivos determinantes de que, no currículo do primeiro ciclo, os alumnos e as alumnas de primeiro de ESO traballen o referido á personalidade e á súa constitución, a ineludibilidade dos problemas morais e a introdución á reflexión ética e política. En segundo de ESO abórdanse as achegas que, no campo da reflexión moral, fixeron os/as grandes pensadores/as e filósofos/as da historia, así como as conexións necesarias entre o campo da ética, o do dereito e o da política; conexións nas que o concepto de xustiza ocupa un papel central. En terceiro de ESO, curso final do ciclo, os temas atinxen á configuración da vida social e política, pondo como criterio ético básico dunha sociedade xusta o respecto á DUDH e os valores que a conforman, e vendo que tanto a Constitución Española como o Estatuto de Autonomía de Galicia se axustan a este criterio e o enriquecen. No cuarto curso da etapa retómanse xa, pero desde un nivel de afondamento superior, todos os temas que foron xurdindo nos cursos previos, tendo como horizonte que o alumnado, ao final da etapa, estea xa capacitado para levar a cabo o proxecto máis importantes de aqueles nos que se embarcarán: o dunha vida persoal e social digna e satisfactoria.

2º E.S.O.

Bloque 1. A dignidade da persoa

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Instrumentos da avaliación	Metodoloxía e Recursos	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo de consecución NIVEL 2	Temporización	Competencias clave
• a • d • h • l	• B1.1. Conceptos de persoa achegados pola filosofía.	• B1.1. Construír un concepto de persoa, consciente de que esta é indefinible, valorando a dignidade que posúe polo feito de ser libre.	O seguimento e avaliación das aprendizaxes do alumnado realizarase a diario coa observación na aula e nos portafolios cadernos de clase. O cálculo das cualificacións farase a partires da rúbrica proposta. ANEXO I, (R-1) Os instrumentos intentarán adecuarse ás características xerais do grupo e dependendo da temporización, (as circunstancias que poidan xurdir). Buscar e comentar noticias de actualidade relacionadas co tema e debater na aula. Realización dunha presentación en soporte dixital. ANEXO I, (R-2, específica) Visionado de imaxes,textos ou películas e debater ao respecto. Xogos de ROLL.	• Nesta materia cobra unha especial importancia o uso de dilemas morais como recurso didáctico. • Desenvolver estratexias de grupo e individualizadas. • Impulsar as relacións entre iguais creando un clima de cooperación. • Facilitar e comprobar a incorporación progresiva das aprendizaxes destes valores á vida cotiá. • Posta en común diante do grupo, despois do traballo individual ou grupal. • Colaborar con outras materias utilizando os equipos Abalar para acadar información. (creación de cartafoles, manexo do correo electrónico, presentación de traballos utilizando as Tics...) • Non usaremos ningún libro de texto. • Utilizaranse documentais e películas que ilustren o mellor posible los contidos. • Partir dos coñecementos dos alumnos e a partir de aí construír outras aprendizaxes. • Asegurar a construción de aprendizaxes significativas a través da mobilización de coñecementos previos e a memoria comprensiva. • Proporcionar situacións nas que os alumnos deban aplicar e actualizar os seus coñecementos. • Proporcionar situacións de aprendizaxe que teñan sentido para os alumnos co fin de que resulten motivadoras. • Conseguir que os alumnos sexan	B1-1 Sinala as dificultades para definir o concepto de persoa, analizando algunhas definicións achegadas por filósofos/as	Define o concepto de persoa a partir dalgunhas definicións-filosóficas	1ª Avaliación (3 ou 4 sesións.)	• CCL
• a • c • d • h • l	• B1.2. Visión kantiana: a persoa como suxeito autónomo e como un fin en si mesma.	• B1.2. Identificar os conceptos de heteronomía e autonomía, mediante a concepción kantiana da persoa, coa finalidade de valorar a súa importancia e aplicala na realización da vida moral.	O seguimento e avaliación das aprendizaxes do alumnado realizarase a diario coa observación na aula e nos portafolios cadernos de clase. O cálculo das cualificacións farase a partires da rúbrica proposta. ANEXO I, (R-1) Os instrumentos intentarán adecuarse ás características xerais do grupo e dependendo da temporización, (as circunstancias		B1.2 Explica a concepción kantiana do concepto de persoa, como suxeito autónomo capaz. de ditar as súas propias normas morais	Explica concepción kantiana do concepto de persoa. Valora a idea kantiana da persoa como un fin en si mesma.	1ª Avaliación (3 ou 4 sesións.)	• CSC

			que poidan xurdir). Buscar e comentar noticias de actualidade relacionadas co tema e debater na aula. Realización dunha presentación en soporte dixital. ANEXO I, (R-2, específica) Visionado de imaxes,textos ou películas e debater ao respecto. Xogos de ROLL.	capaces de aprender a aprender. • Exposición clara, sinxela e razoada dos contidos conceptuais, cunha linguaxe adaptada ao do alumno e que, simultaneamente, contribúa a mellorar a súa expresión oral e escrita. • Uso de estratexias de aprendizaxe que propicien unha análise causal dos feitos sociais, históricos e xeográficos. • Fomento dunhas actitudes que propicien nos alumnos a asunción dos valores propios dun sistema democrático. • A actividade escolar debe esforzarse non só na transmisión de coñecementos senón en que o alumno asuma os valores propios da sociedade democrática en que vive. • Usar como centros de interese a realidade máis próxima tanto comarcal como galega no plural contexto español e europeo. Recursos • Material audiovisual: películas e documentais • Textos extraídos da bibliografía existente no centro e da prensa diaria. • Recursos TIC: páxinas webs, blogs, etc.				
• a • b • d • h • l	• B1.3. Noción aristotélica da virtude: relación cos actos, os hábitos e o carácter. Virtudes éticas.	• B1.3. Entender a relación entre os actos, os hábitos e o desenvolvemento do carácter, mediante a comprensión do concepto de virtude en Aristóteles e, en especial, o relativo ás virtudes éticas, pola importancia que teñen no desenvolvemento da personalidade.	O seguimento e avaliación das aprendizaxes do alumnado realizarase a diario coa observación na aula e nos portafolios cadernos de clase. O cálculo das cualificacións farase a partires da rúbrica proposta. ANEXO I, (R-1) Os instrumentos intentarán adecuarse ás características xerais do grupo e dependendo da temporización, (as circunstancias que poidan xurdir). Buscar e comentar noticias de actualidade relacionadas co tema e debater na aula. Realización dunha presentación en soporte dixital. ANEXO I, (R-2, específica) Visionado de imaxes,textos ou películas e debater ao respecto. Xogos de ROLL.		B1.3 Sinala en que consiste a virtude e as súas características en Aristóteles, indicando a súa relación cos actos, os hábitos e o carácter.	Coñece o sentido das virtudes éticas en Aristóteles. Enumera algúns dos beneficios que, segundo Aristóteles, achegan as virtudes éticas ao ser humano.	1ª Avaliación (3 ou 4 sesións.)	• CAA • CCL • CSC
Bloque 2. A comprensión, o respecto e a igualdade nas relacións interpersoais								
• a • b • e • g • h	• B2.1. Diferenzas entre ética e dereito. • B2.2. Posibles conflitos entre os valores que regulan a vida privada e os que regulan a vida pública.	• B2.1. Distinguir, na persoa, os ámbitos da vida privada e da vida pública, a primeira regulada pola ética e a segunda polo dereito, coa finalidade de identificar os límites da liberdade persoal e social.	O seguimento e avaliación das aprendizaxes do alumnado realizarase a diario coa observación na aula e nos portafolios cadernos de clase. O cálculo das cualificacións farase a partires da rúbrica proposta. ANEXO I, (R-1) Os instrumentos intentarán adecuarse ás características xerais do grupo e dependendo da temporización, (as circunstancias que poidan xurdir). Buscar e comentar noticias de actualidade relacionadas co tema e debater na aula. Realización dunha presentación en soporte dixital. ANEXO I, (R-2, específica) Visionado de imaxes,textos ou películas e debater ao respecto. Xogos de ROLL.	• Nesta materia cobra unha especial importancia o uso de dilemas morais como recurso didáctico. • Desenvolver estratexias de grupo e individualizadas. • Impulsar as relacións entre iguais creando un clima de cooperación. • Facilitar e comprobar a incorporación progresiva das aprendizaxes destes valores á vida cotiá. • Posta en común diante do grupo, despois do traballo individual ou grupal. • Colaborar con outras materias utilizando os equipos Abalar para acadar información. (creación de cartafoles, manexo do correo electrónico, presentación de traballos utilizando as Tics...) • Non usaremos ningún libro de texto. • Utilizaranse documentais e películas que ilustren o mellor posible los contidos. • Partir dos coñecementos dos alumnos e a partir de aí construír outras aprendizaxes. • Asegurar a construción de aprendizaxes significativas a través da	B2.1 Reflexiona arredor do problema da relación entre estes dous campos, o privado e o público, e a posibilidade de que exista un conflito de valores éticos entre ambos, así como a forma de atopar unha solución baseada nos valores éticos, exemplificando de maneira concreta tales casos, e expón as súas posibles solucións fundamentadas eticamente. B2.2 Recoñece as diferenzas entre a ética e a moral, no que se refire á súa orixe e á súa finalidade.	Reflexiona sobre a diferenza entre vida privada e pública e o seu posible conflito de valores	1ª Avaliación (2 ou 3 sesións.)	• CCL • CSC • CSIEE

				mobilización de coñecementos previos e a memoria comprensiva. • Proporcionar situacións nas que os alumnos deban aplicar e actualizar os seus coñecementos. • Proporcionar situacións de aprendizaxe que teñan sentido para os alumnos co fin de que resulten motivadoras. • Conseguir que os alumnos sexan capaces de aprender a aprender. • Exposición clara, sinxela e razoada dos contidos conceptuais, cunha linguaxe adaptada ao do alumno e que, simultaneamente, contribúa a mellorar a súa expresión oral e escrita. • Uso de estratexias de aprendizaxe que propicien unha análise causal dos feitos sociais, históricos e xeográficos. • Fomento dunhas actitudes que propicien nos alumnos a asunción dos valores propios dun sistema democrático. • A actividade escolar debe esforzarse non só na transmisión de coñecementos senón en que o alumno asuma os valores propios da sociedade democrática en que vive. • Usar como centros de interese a realidade máis próxima tanto comarcal como galega no plural contexto español e europeo. Recursos • Material audiovisual: películas e documentais • Textos extraídos da bibliografía existente no centro e da prensa diaria. • Recursos TIC: páxinas webs, blogs, etc.				
Bloque 3. A reflexión ética								
• a • d • h	• B3.1. Diferenza entre ética e moral. • B3.2. Reflexión ética como guía racional de conduta.	• B3.1. Distinguir entre ética e moral, sinalando as semellanzas e as diferenzas entre elas, e estimando a importancia da reflexión ética como un saber práctico necesario para guiar de xeito racional a conduta do ser humano á súa plena realización.	O seguimento e avaliación das aprendizaxes do alumnado realizarase a diario coa observación na aula e nos portafolios cadernos de clase. O cálculo das cualificacións farase a partires da rúbrica proposta. ANEXO I, (R-1) Os instrumentos intentarán adecuarse ás características xerais do grupo e dependendo da temporización, (as circunstancias que poidan xurdir). Buscar e comentar noticias de actualidade relacionadas co tema e debater na aula. Realización dunha presentación	• Nesta materia cobra unha especial importancia o uso de dilemas morais como recurso didáctico. • Desenvolver estratexias de grupo e individualizadas. • Impulsar as relacións entre iguais creando un clima de cooperación. • Facilitar e comprobar a incorporación progresiva das aprendizaxes destes valores á vida cotiá. • Posta en común diante do grupo, despois do traballo individual ou grupal. • Colaborar con outras materias utilizando os equipos Abalar para acadar información. (creación de cartafoles, manexo do correo electrónico, presentación de traballos utilizando as	B3,1 Recoñece as diferenzas entre a ética e a moral, no que se refire á súa orixe e á súa finalidade. B3,2 Achega razóns que xustifiquen a importancia da reflexión ética, como unha guía racional de conduta necesaria na vida do ser humano, expresando de forma apropiada os argumentos en que se fundamenta	Recoñece as diferenzas entre ética e moral. Argumenta sobre a importancia da reflexión ética	2ª Avaliación (2 ou 3 sesións.)	• CSC

			en soporte dixital. ANEXO I, (R-2, específica) Visionado de imaxes,textos ou películas e debater ao respecto. Xogos de ROLL.	Tics...) • Non usaremos ningún libro de texto. • Utilizaranse documentais e películas que ilustren o mellor posible los contidos. • Partir dos coñecementos dos alumnos e a partir de aí construír outras aprendizaxes. • Asegurar a construción de aprendizaxes significativas a través da mobilización de coñecementos previos e a memoria comprensiva. • Proporcionar situacións nas que os alumnos deban aplicar e actualizar os seus coñecementos. • Proporcionar situacións de aprendizaxe que teñan sentido para os alumnos co fin de que resulten motivadoras. • Conseguir que os alumnos sexan capaces de aprender a aprender. • Exposición clara, sinxela e razoada dos contidos conceptuais, cunha linguaxe adaptada ao do alumno e que, simultaneamente, contribúa a mellorar a súa expresión oral e escrita. • Uso de estratexias de aprendizaxe que propicien unha análise causal dos feitos sociais, históricos e xeográficos. • Fomento dunhas actitudes que propicien nos alumnos a asunción dos valores propios dun sistema democrático. • A actividade escolar debe esforzarse non só na transmisión de coñecementos senón en que o alumno asuma os valores propios da sociedade democrática en que vive. • Usar como centros de interese a realidade máis próxima tanto comarcal como galega no plural contexto español e europeo. Recursos • Material audiovisual: películas e documentais • Textos extraídos da bibliografía existente no centro e da prensa diaria. • Recursos TIC: páxinas webs, blogs, etc.				
• a • b • d • g • h	• B3.3. Estrutura moral da persoa. • B3.4. Etapas do desenvolvemento moral en Piaget e Köhlberg. Paso da heteronomía á autonomía moral.	• B3.2. Destacar o significado e a importancia da natureza moral do ser humano, analizando as súas etapas de desenvolvemento e tomando conciencia da necesidade que ten de normas éticas, libre e racionalmente asumidas, como guía do seu comportamento.	O seguimento e avaliación das aprendizaxes do alumnado realizarase a diario coa observación na aula e nos portafolios cadernos de clase. O cálculo das cualificacións farase a partires da rúbrica proposta. ANEXO I, (R-1) Os instrumentos intentarán adecuarse ás características xerais do grupo e dependendo da temporización, (as circunstancias que poidan xurdir). Buscar e comentar noticias de actualidade relacionadas co tema e debater na aula. Realización dunha presentación en soporte dixital. ANEXO I, (R-2, específica) Visionado de imaxes,textos ou películas e debater ao respecto. Xogos de ROLL.		B3.3 Describe a relación entre a liberdade e os conceptos de persoa e estrutura moral. B3.4 Explica as tres etapas do desenvolvemento moral na persoa, segundo a teoría de Piaget ou a de Köhlberg, e as características propias de cada unha, destacando como se pasa da heteronomía á autonomía moral.	Relaciona a noción de liberdade coa persoa Explica as fases do dese envolvemento moral en Piaget e Köhlberg 2ª Avaliación (2 ou 3 sesións.)	2ª Avaliación (2 ou 3 sesións.)	• CCL • CSC
• a • g • h	• B3.5. A liberdade como raíz da estrutura moral da persoa.	• B3.3. Recoñecer que a liberdade constitúe a raíz da estrutura moral na persoa, e apreciar o papel da intelixencia e da vontade como factores que incrementan a capacidade de autodeterminación.	O seguimento e avaliación das aprendizaxes do alumnado realizarase a diario coa observación na aula e nos portafolios cadernos de clase. O cálculo das cualificacións farase a partires da rúbrica proposta. ANEXO I, (R-1) Os instrumentos intentarán adecuarse ás características xerais do grupo e dependendo da temporización, (as circunstancias que poidan xurdir). Buscar e comentar noticias de actualidade relacionadas co tema e debater na aula. Realización dunha presentación en soporte dixital. ANEXO I, (R-2, específica) Visionado de imaxes,textos ou películas e debater ao respecto. Xogos de ROLL.		B3,5 Describe a relación entre a liberdade e os conceptos de persoa e estrutura moral.	Relaciona a noción de liberdade coa persoa. Distingue as características esenciais dos valores éticos	2ª Avaliación (2 ou 3 sesións.)	• CCL
• a • b • c • d • e • g • h	• B3.6. Características distintivas dos valores éticos. • B3.7. Valores éticos e dignidade humana.	• B3.4. Resaltar a importancia dos valores éticos, as súas especificacións e a súa influencia na vida persoal e social do ser humano, destacando a necesidade de ser recoñecidos e respectados por todos.	O seguimento e avaliación das aprendizaxes do alumnado realizarase a diario coa observación na aula e nos portafolios cadernos de clase. O cálculo das cualificacións farase a partires da rúbrica proposta. ANEXO I, (R-1) Os instrumentos intentarán adecuarse ás características xerais do grupo e dependendo da		B3-6 Describe as características distintivas dos valores éticos, utilizando exemplos concretos deles e apreciando a súa relación esencial coa dignidade humana e a conformación dunha personalidade xusta e satisfactoria B3.7 Define o concepto de norma e de norma ética, distinguíndoa das normas xurídicas, relixiosas,etc	Diferenza as normas éticas de outros sistemas normativos.	2ª Avaliación (2 ou 3 sesións.)	• CCL • CSC • CSIEE

			temporización, (as circunstancias que poidan xurdir). Buscar e comentar noticias de actualidade relacionadas co tema e debater na aula. Realización dunha presentación en soporte dixital. ANEXO I, (R-2, específica) Visionado de imaxes,textos ou películas e debater ao respecto. Xogos de ROLL.					
• a • b • h • l	• B3.8. Normas. Especificidade das normas éticas. • B3.9. Relativismo moral dos sofistas. • B3.10. Intelectualismo moral en Sócrates e Platón. • B3.11. Relativismo moral fronte a obxectivismo moral.	• B3.5. Establecer o concepto de normas éticas e apreciar a súa importancia, identificando as súas características e a natureza da súa orixe e validez, mediante o coñecemento do debate ético que existiu entre Sócrates e os sofistas.	O seguimento e avaliación das aprendizaxes do alumnado realizarase a diario coa observación na aula e nos portafolios cadernos de clase. O cálculo das cualificacións farase a partires da rúbrica proposta. ANEXO I, (R-1) Os instrumentos intentarán adecuarse ás características xerais do grupo e dependendo da temporización, (as circunstancias que poidan xurdir). Buscar e comentar noticias de actualidade relacionadas co tema e debater na aula. Realización dunha presentación en soporte dixital. ANEXO I, (R-2, específica) Visionado de imaxes,textos ou películas e debater ao respecto. Xogos de ROLL.		B3.9 Sinala quen foron os sofistas e algúns dos feitos e das razóns en que se fundamentaba a súa teoría relativista da moral, destacando as consecuencias que esta ten na vida das persoas B3-10 Coñece os motivos que levaron a Sócrates a afirmar o e explica en que consiste o "intelectualismo moral", e intelectualismo moral.	Explica o relativismo moral dos sofistas e as súas consecuencias. Explica en que consiste e a postura de Platón ao respecto.	2ª Avaliación (2 ou 3 sesións.)	• CCEC • CCL • CSC
• b • e • g • h • l	• B3.12. Clasificación das teorías éticas: éticas de fins e éticas procedimentais. • B3.13. A ética de Epicuro como ética de fins.	• B3.6. Explicar as características e os obxectivos das teorías éticas, así como a súa clasificación en éticas de fins e procedimentais., sinalando os principios máis destacados do hedonismo de Epicuro.	O seguimento e avaliación das aprendizaxes do alumnado realizarase a diario coa observación na aula e nos portafolios cadernos de clase. O cálculo das cualificacións farase a partires da rúbrica proposta. ANEXO I, (R-1) Os instrumentos intentarán adecuarse ás características xerais do grupo e dependendo da temporización, (as circunstancias que poidan xurdir). Buscar e comentar noticias de actualidade relacionadas co tema e debater na aula. Realización dunha presentación en soporte dixital. ANEXO I, (R-2, específica) Visionado de imaxes,textos ou películas e debater ao respecto. Xogos de ROLL.		B3.12 Enuncia os elementos distintivos das"teorías éticas" e argumenta a súa clasificación en éticas de fins de éticas procedimentais., e elabora un esquema coas súas características máis destacadas. B3.13 Enuncia os aspectos fundamentais da teoría hedonista de e os valores éticos que defende, destacando as características que a identifican como unha ética de fins.	Realiza una clasificación das teorías éticas. Enuncia os trazos esenciais da ética de Epicuro	2ª Avaliación (2 ou 3 sesións.)	• CAA • CCEC • CCL
• b • h • l	• B3.14. O eudemonismo aristotélico como ética de fins.	• B3.7. Entender os principais aspectos do eudemonismo aristotélico, identificándoo como unha ética de fins e valorando a súa importancia e a	O seguimento e avaliación das aprendizaxes do alumnado realizarase a diario coa observación na aula e nos portafolios cadernos de clase.		B3.14 Explica o significado do termo"eudemonismo" e o que para Aristóteles significa a felicidade como ben supremo, e elabora e expresa conclusións.	Explica o eudemonismo. Distingue as tendencias da natureza humana en Aristóteles.	2ª Avaliación (1 ou 2 sesións.)	• CCL • CCEC

	• B3.15. O ben supremo da persoa en Aristóteles e as tres tendencias da alma.	vixencia actuais.	O cálculo das cualificacións farase a partires da rúbrica proposta. ANEXO I, (R-1) Os instrumentos intentarán adecuarse ás características xerais do grupo e dependendo da temporización, (as circunstancias que poidan xurdir). Buscar e comentar noticias de actualidade relacionadas co tema e debater na aula. Realización dunha presentación en soporte dixital. ANEXO I, (R-2, específica) Visionado de imaxes,textos ou películas e debater ao respecto. Xogos de ROLL.		B3.15 Distingue os tres tipos de tendencias que hai no ser humano, segundo Aristóteles, e a súa relación co que el considera como ben supremo da persoa.			
• b • g • h • l	• B3.16. O utilitarismo como ética de fins: principio de utilidade; concepto de pracer; compatibilidade e do egoísmo individual co altruísmo universal; localización do valor moral nas consecuencias da acción.	• B3.8. Comprender os elementos máis significativos da ética utilitarista e a súa relación co hedonismo de Epicuro, clasificándoa como unha ética de fins e elaborando argumentos que apoien a súa valoración persoal arredor desta formulación ética.	O seguimento e avaliación das aprendizaxes do alumnado realizarase a diario coa observación na aula e nos portafolios cadernos de clase. O cálculo das cualificacións farase a partires da rúbrica proposta. ANEXO I, (R-1) Os instrumentos intentarán adecuarse ás características xerais do grupo e dependendo da temporización, (as circunstancias que poidan xurdir). Buscar e comentar noticias de actualidade relacionadas co tema e debater na aula. Realización dunha presentación en soporte dixital. ANEXO I, (R-2, específica) Visionado de imaxes,textos ou películas e debater ao respecto. Xogos de ROLL.		B3.16 Fai unha recensión das ideas fundamentais da ética utilitarista: o principio de utilidade, o concepto de pracer, a compatibilidade do egoísmo individual co altruísmo universal e a localización do valor moral nas consecuencias da acción, entre outras.	Recensiona as ideas fundamentais da ética utilitarista.	2ª Avaliación (1 ou 2 sesións.)	• CCL • CSIEE • CCEC
Bloque 4. A xustiza e a política								
• a • b • e • h • l	• B4.1. Relación entre ética, política e xustiza no pensamento aristotélico. • B4.2. Semellanzas, diferenzas e relacións entre valores éticos e valores cívicos.	• B4.1. Comprender e valorar a importancia da relación entre os conceptos de ética, política e xustiza, mediante a análise e a definición destes termos, destacando o vínculo entre eles no pensamento de Aristóteles.	O seguimento e avaliación das aprendizaxes do alumnado realizarase a diario coa observación na aula e nos portafolios cadernos de clase. O cálculo das cualificacións farase a partires da rúbrica proposta. ANEXO I, (R-1) Os instrumentos intentarán adecuarse ás características xerais do grupo e dependendo da temporización, (as circunstancias que poidan xurdir). Buscar e comentar noticias de actualidade relacionadas co tema e debater na aula. Realización dunha presentación en soporte dixital. ANEXO I, (R-2, específica)	• Nesta materia cobra unha especial importancia o uso de dilemas morais como recurso didáctico. • Desenvolver estratexias de grupo e individualizadas. • Impulsar as relacións entre iguais creando un clima de cooperación. • Facilitar e comprobar a incorporación progresiva das aprendizaxes destes valores á vida cotiá. • Posta en común diante do grupo, despois do traballo individual ou grupal. • Colaborar con outras materias utilizando os equipos Abalar para acadar información. (creación de cartafoles, manexo do correo electrónico, presentación de traballos utilizando as Tics...) • Non usaremos ningún libro de texto.	B4.1 Explica e aprecia as razóns que dá Aristóteles para establecer un vínculo necesario entre ética, política e xustiza. B4.2 Utiliza e selecciona información sobre os valores éticos e cívicos, identificando e. apreciando as semellanzas, as diferenzas e as relacións entre eles.	Relaciona as dimensións da ética e a política a través da xustiza en Aristóteles. Selecciona información sobre as semellanzas entre os distintos valores éticos.	3ª Avaliación (1 ou 2 sesións.)	• CCEC • CAA

			Visionado de imaxes,textos ou películas e debater ao respecto. Xogos de ROLL.	• Utilizaranse documentais e películas que ilustren o mellor posible los contidos. • Partir dos coñecementos dos alumnos e a partir de aí construír outras aprendizaxes. • Asegurar a construción de aprendizaxes significativas a través da mobilización de coñecementos previos e a memoria comprensiva. • Proporcionar situacións nas que os alumnos deban aplicar e actualizar os seus coñecementos. • Proporcionar situacións de aprendizaxe que teñan sentido para os alumnos co fin de que resulten motivadoras. • Conseguir que os alumnos sexan capaces de aprender a aprender. • Exposición clara, sinxela e razoada dos contidos conceptuais, cunha linguaxe adaptada ao do alumno e que, simultaneamente, contribúa a mellorar a súa expresión oral e escrita. • Uso de estratexias de aprendizaxe que propicien unha análise causal dos feitos sociais, históricos e xeográficos. • Fomento dunhas actitudes que propicien nos alumnos a asunción dos valores propios dun sistema democrático. • A actividade escolar debe esforzarse non só na transmisión de coñecementos senón en que o alumno asuma os valores propios da sociedade democrática en que vive. • Usar como centros de interese a realidade máis próxima tanto comarcal como galega no plural contexto español e europeo. Recursos • Material audiovisual: películas e documentais • Textos extraídos da bibliografía existente no centro e da prensa diaria. • Recursos TIC: páxinas webs, blogs, etc.				
• b • e • g • h • l	• B4.3. A política de Aristóteles. • B4.4. Concepto aristotélico de xustiza e a súa relación co ben común e a felicidade.	• B4.2. Coñecer e apreciar a política de Aristóteles e as súas características esenciais, e entender o seu concepto de xustiza e a súa relación co ben común e a felicidade, elaborando un xuízo crítico sobre a perspectiva deste filósofo.	O seguimento e avaliación das aprendizaxes do alumnado realizarase a diario coa observación na aula e nos portafolios cadernos de clase. O cálculo das cualificacións farase a partires da rúbrica proposta. ANEXO I, (R-1) Os instrumentos intentarán adecuarse ás características xerais do grupo e dependendo da temporización, (as circunstancias que poidan xurdir). Buscar e comentar noticias de actualidade relacionadas co tema e debater na aula. Realización dunha presentación en soporte dixital. ANEXO I, (R-2, específica) Visionado de imaxes,textos ou películas e debater ao respecto. Xogos de ROLL.		B4.3.Selecciona e usa información, en colaboración co grupo, para entender e apreciar a importancia que Aristóteles lle dá á xustiza como valor ético no que se fundamenta a lexitimidade do Estado e a súa relación coa felicidade e o ben común, e expón as súas conclusións persoais debidamente fundamentadas.	Selecciona cooperativamente información sobre a idea da xustiza en Aristóteles.	3ª Avaliación (1 ou 2 sesións.)	• CAA • CCL • CSIEE • CD • CSC
Bloque 5. Os valores éticos, o dereito, a Declaración Universal dos Dereitos Humanos (DUDH) e outros tratados internacionais sobre dereitos humanos								
• b • e • h	• B5.1. Relacións entre ética e dereito.	• B5.1. Sinalar a vinculación entre a ética, o dereito e a xustiza, a través do coñecemento	O seguimento e avaliación das aprendizaxes do alumnado realizarase a diario coa observación na aula e nos	• Nesta materia cobra unha especial importancia o uso de dilemas morais como recurso didáctico. • Desenvolver estratexias de grupo e	B5.1 Procura e selecciona información en páxinas web, para identificar as diferenzas, a	Procura información sobre a relación entre a ética e o dereito	3ª Avaliación (1 ou 2 sesións.)	• CCL • CD

		das súas semellanzas, diferenzas e relacións.	portafolios cadernos de clase. O cálculo das cualificacións farase a partires da rúbrica proposta. ANEXO I, (R-1) Os instrumentos intentarán adecuarse ás características xerais do grupo e dependendo da temporización, (as circunstancias que poidan xurdir). Buscar e comentar noticias de actualidade relacionadas co tema e debater na aula. Realización dunha presentación en soporte dixital. ANEXO I, (R-2, específica) Visionado de imaxes,textos ou películas e debater ao respecto. Xogos de ROLL.	individualizadas. • Impulsar as relacións entre iguais creando un clima de cooperación. • Facilitar e comprobar a incorporación progresiva das aprendizaxes destes valores á vida cotiá. • Posta en común diante do grupo, despois do traballo individual ou grupal. • Colaborar con outras materias utilizando os equipos Abalar para acadar información. (creación de cartafoles, manexo do correo electrónico, presentación de traballos utilizando as Tics...) • Non usaremos ningún libro de texto. • Utilizaranse documentais e películas que ilustren o mellor posible los contidos. • Partir dos coñecementos dos alumnos e a partir de aí construír outras aprendizaxes. • Asegurar a construción de aprendizaxes significativas a través da mobilización de coñecementos previos e a memoria comprensiva. • Proporcionar situacións nas que os alumnos deban aplicar e actualizar os seus coñecementos. • Proporcionar situacións de aprendizaxe que teñan sentido para os alumnos co fin de que resulten motivadoras. • Conseguir que os alumnos sexan capaces de aprender a aprender. • Exposición clara, sinxela e razoada dos contidos conceptuais, cunha linguaxe adaptada ao do alumno e que, simultaneamente, contribúa a mellorar a súa expresión oral e escrita. • Uso de estratexias de aprendizaxe que propicien unha análise causal dos feitos sociais, históricos e xeográficos. • Fomento dunhas actitudes que propicien nos alumnos a asunción dos valores propios dun sistema democrático. • A actividade escolar debe esforzarse non só na transmisión de coñecementos senón en que o alumno asuma os valores propios da sociedade democrática en que vive. • Usar como centros de interese a realidade máis próxima tanto comarcal como galega no plural contexto español e europeo. Recursos • Material audiovisual: películas e documentais • Textos extraídos da bibliografía existente no centro e da prensa diaria. • Recursos TIC: páxinas webs, blogs, etc.	semellanzas e os vínculos entre a ética e o dereito. fundamentadas.			

Bloque 6. Os valores éticos e a súa relación coa ciencia e a tecnoloxía								
• a • b • d • e • f • g • h • m	• B6.1. Dimensión moral da ciencia e da tecnoloxía polo seu impacto en todos os ámbitos da vida humana. • B6.2. Valores recollidos na DUDH como criterio para fixar límites á investigación científico-tecnolóxica.	• B6.1. Recoñecer a importancia da dimensión moral da ciencia e a tecnoloxía, así como a necesidade de establecer límites éticos e xurídicos, coa finalidade de orientar a súa actividade consonte os valores defendidos pola DUDH.	O seguimento e avaliación das aprendizaxes do alumnado realizarase a diario coa observación na aula e nos portafolios cadernos de clase. O cálculo das cualificacións farase a partires da rúbrica proposta. ANEXO I, (R-1) Os instrumentos intentarán adecuarse ás características xerais do grupo e dependendo da temporización, (as circunstancias que poidan xurdir). Buscar e comentar noticias de actualidade relacionadas co tema e debater na aula. Realización dunha presentación en soporte dixital. ANEXO I, (R-2, específica) Visionado de imaxes,textos ou películas e debater ao respecto. Xogos de ROLL.	• Nesta materia cobra unha especial importancia o uso de dilemas morais como recurso didáctico. • Desenvolver estratexias de grupo e individualizadas. • Impulsar as relacións entre iguais creando un clima de cooperación. • Facilitar e comprobar a incorporación progresiva das aprendizaxes destes valores á vida cotiá. • Posta en común diante do grupo, despois do traballo individual ou grupal. • Colaborar con outras materias utilizando os equipos Abalar para acadar información. (creación de cartafoles, manexo do correo electrónico, presentación de traballos utilizando as Tics...) • Non usaremos ningún libro de texto. • Utilizaranse documentais e películas que ilustren o mellor posible los contidos. • Partir dos coñecementos dos alumnos e a partir de aí construír outras aprendizaxes. • Asegurar a construción de aprendizaxes significativas a través da mobilización de coñecementos previos e a memoria comprensiva. • Proporcionar situacións nas que os alumnos deban aplicar e actualizar os seus coñecementos. • Proporcionar situacións de aprendizaxe que teñan sentido para os alumnos co fin de que resulten motivadoras. • Conseguir que os alumnos sexan capaces de aprender a aprender. • Exposición clara, sinxela e razoada dos contidos conceptuais, cunha linguaxe adaptada ao do alumno e que, simultaneamente, contribúa a mellorar a súa expresión oral e escrita. • Uso de estratexias de aprendizaxe que propicien unha análise causal dos feitos sociais, históricos e xeográficos. • Fomento dunhas actitudes que propicien nos alumnos a asunción dos valores propios dun sistema democrático. • A actividade escolar debe esforzarse non só na transmisión de coñecementos senón en que o alumno asuma os valores propios da sociedade democrática en que vive. • Usar como centros de interese a realidade máis próxima tanto comarcal como galega no plural contexto español e europeo. Recursos • Material audiovisual: películas e	B6,1 Utiliza información de distintas fontes para analizar a dimensión moral da ciencia e a tecnoloxía,avaliando impacto positivo e negativo que estas poden ter en todos os ámbitos da vida humana (social, económico, político, ético e ecolóxico, etc.). B6.2 Achega argumentos que fundamenten a necesidade de pór límites éticos e xurídicos á investigación práctica, tanto científica como tecnolóxica, tomando a dignidade humana e os valores éticos recoñecidos na DUDH como criterio normativo.	Utiliza información de diferentes fontes para valorar as implicacións éticas da ciencia e tecnoloxía. Argumenta sobre a necesidade de poñer límites éticos a investigación científico-tecnolóxica	3ª Avaliación (1 ou 2 sesións.)	• CAA • CMCCT • CSC • CCL • CD • CSIEE
• a • d • g • m	• B6.3. Problemas da tecnodependenci	• B6.2. Entender e valorar o problema da tecnodependencia e a alienación humana á que conduce.	O seguimento e avaliación das aprendizaxes do alumnado realizarase a diario coa observación na aula e nos portafolios cadernos de clase. O cálculo das cualificacións farase a partires da rúbrica proposta. ANEXO I, (R-1) Os instrumentos intentarán adecuarse ás características xerais do grupo e dependendo da temporización, (as circunstancias que poidan xurdir). Buscar e comentar noticias de actualidade relacionadas co tema e debater na aula. Realización dunha presentación en soporte dixital. ANEXO I, (R-2, específica) Visionado de imaxes,textos ou películas e debater ao respecto. Xogos de ROLL.		B6.3 Destaca o problema e o perigo que representa para o ser humano tecnodependencia sinalando os seus síntomas e as súas causas, e estimando as súas consecuencias negativas, como unha adición incontrolada aos dispositivos electrónicos, aos videoxogos e ás redes sociais, que conduce as persoas cara a unha progresiva deshumanización.	Sinala o problema da tecnodependencia.	3ª Avaliación (1 ou 2 sesións.)	• CMCCT

				documentais • Textos extraídos da bibliografía existente no centro e da prensa diaria. • Recursos TIC: páxinas webs, blogs, etc.				

GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA NO 2º E.S.O.

-Reflexiona arredor do problema da relación entre estes dous campos, o privado e o público, e a posibilidade de que exista un conflito de valores éticos entre ambos, así como a forma de atopar unha solución baseada nos valores éticos.

-Sinala en que consiste a virtude e as súas características en Aristóteles, indicando a súa relación cos actos,

os hábitos e o carácter.

-Elabora, en colaboración co grupo, argumentos a favor e/ou en contra dalgunha corrente do pensamento traballadas na aula, e expón as súas conclusións cos argumentos racionais correspondentes.

-Argumenta racionalmente as súas opinións sobre a ética utilitarista.

-Procura e selecciona información en páxinas web, para identificar as diferenzas, as semellanzas e os vínculos entre a ética e o dereito.

-Recorre á súa iniciativa persoal para expor as súas conclusións sobre o tema tratado, utilizando medios informáticos e audiovisuais, de xeito argumentado e ordenado racionalmente.

-Presenta unha actitude de tolerancia e respecto ante as opinións que se expresan na confrontación de ideas, coa finalidade de solucionar os dilemas éticos, sen esquecer a necesidade de empregar o rigor na fundamentación racional e ética de todas as alternativas de solución formuladas.

-É capaz de traballar en grupo respectando as ideas alleas, traballando con responsabilidade e cumprindo puntualmente coa súa parte no traballo.

-Utiliza con corrección a terminoloxía propia da materia.

-Ten claridade e orde na exposición dos traballos.

-É capaz de captar a estrutura formal recoñecendo o significado dos termos.

-Distingue entre ideas principais e subordinadas.

-Cumpre coas normas de convivencia do centro, respectando as normas de convivencia e as demais persoas.

-Entrega os traballos no prazo establecido.

-Mantén limpo e organizado o seu lugar de traballo.

-Asiste co material necesario para realizar as tarefas.

TRANSICION POSIBLE AO ENSINO NON PRESENCIAL

Nos cursos de 2º de E.S.O. a utilización da plataforma E-DIXGAL, fai posible unha transición menos severa, xa que o alumnado ten coñecementos de uso dende primaria e facilita a adaptación da programación a calquera dos posibles escenarios plantexados.
O seu uso regular na aula, e fora da aula, actualizando e compartindo a través de esta plataforma os contidos e as actividades que se crean para a consecución dos obxectivos podendo comunicarse co docente a través da aplicación e resolver as actividades e poder entregalas dende a propia aplicación, fai de E-DIXGAL o recurso máis axeitado para esa posible transición.
Si o curso fose semipresencial, as sesións que se decidira por parte da administración como presenciais, adicaranse a resolver dúbidas, recoller traballos, dar instrucións para a correcta realización das tarefas ou resolver posibles problemas que podan xurdir. Se non fose presencial faríase pola plataforma online WEBEX.
A transición dunha situación, a calquera das outras, sería un salto dunha programación a outra, quedando recollida na adaptación as aprendizaxes imprescindibles, así como as competencias clave que o alumnado puidera lograr como consecuencia da adaptación das programacións.
As familias recibirán a información pola plataforma ABALAR.
Se nun dos trimestres xuntáranse as dúas probabilidades, avaliarase segundo a adaptación para o ensino non presencial.
A nota final do curso será a nota media das tres avaliacións, podendo ter cada unha delas as súas características particulares dadas as posibles situacións, totalmente imprevisibles no momento actual.

2º E.S.O. SEMIPRESENCIAL E NON PRESENCIAL

Bloque 1. A dignidade da persoa

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Instrumentos da avaliación	Metodoloxía e Recursos	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo de consecución NIVEL 2	Temporización	Competencias clave
• a • d • h • l	• B1.1. Conceptos de persoa achegados pola filosofía.	• B1.1. Construír un concepto de persoa, consciente de que esta é indefinible, valorando a dignidade que posúe polo feito de ser libre.	O seguimento e avaliación das aprendizaxes do alumnado realizarase a diario coa observación na aula e nos portafolios cadernos de clase. O cálculo das cualificacións farase a partires da rúbrica proposta. ANEXO I, (R-1) Os instrumentos intentarán adecuarse ás características xerais do grupo e dependendo da temporización, (as circunstancias que poidan xurdir). Buscar e comentar noticias de actualidade relacionadas co tema e debater na aula. Realización dunha presentación en soporte dixital. ANEXO I, (R-2, específica) Visionado de imaxes,textos ou películas e debater ao respecto. Xogos de ROLL.	• Contidos compartidos en EDIXGAL. • Resolverán tarefas a través da plataforma E-DIXGAL. • Enviarán algún traballo por gmail, drive. • Clases virtuais e debates a través da plataforma WEBEX. **Recursos** • Contaremos cos recursos EDIXGAL para consultar os contidos que poden ser impartidos a través da plataforma EDIXGAL. Ademais a través da plataforma traballarase na creación de cartafoles, manexo do correo electrónico, presentación de traballos utilizando as ferramentas... • Ordenador con conexión a Internet para consultar os contidos que poden ser impartidos a través da plataforma EDIXGAL . • Material audiovisual: películas e documentais compartidos pola plataforma EDIXGAL • Textos extraídos da bibliografía existente no centro e da prensa diaria, compartidos en EDIXGAL • Recursos TIC: páxinas webs, blogs, etc, tamén a través de EDIXGAL.	B1-1 Sinala as dificultades para definir o concepto de persoa, analizando algunhas definicións achegadas por filósofos/as	Define o concepto de persoa a partir dalgunhas definicións-filosóficas	1ª Avaliación (3 ou 4 sesións.)	• CCL
• a • c • d • h • l	• B1.2. Visión kantiana: a persoa como suxeito autónomo e como un fin en si mesma.	• B1.2. Identificar os conceptos de heteronomía e autonomía, mediante a concepción kantiana da persoa, coa finalidade de valorar a súa importancia e aplicala na realización da vida moral.	O seguimento e avaliación das aprendizaxes do alumnado realizarase a diario coa observación na aula e nos portafolios cadernos de clase. O cálculo das cualificacións farase a partires da rúbrica proposta. ANEXO I, (R-1) Os instrumentos intentarán adecuarse ás características xerais do grupo e dependendo da temporización, (as circunstancias que poidan xurdir). Buscar e comentar noticias de actualidade relacionadas co tema e debater na aula. Realización dunha presentación en soporte dixital. ANEXO I, (R-2, específica) Visionado de imaxes,textos ou películas e debater ao respecto. Xogos de ROLL.		B1.2 Explica a concepción kantiana do concepto de persoa, como suxeito autónomo capaz. de ditar as súas propias normas morais	Explica concepción kantiana do concepto de persoa. Valora a idea kantiana da persoa como un fin en si mesma.	1ª Avaliación (3 ou 4 sesións.)	• CSC
• a • b • d	• B1.3. Noción aristotélica da	• B1.3. Entender a relación entre os actos, os hábitos e o	O seguimento e avaliación das aprendizaxes do alumnado realizarase a diario coa observación na aula e nos		B1.3 Sinala en que consiste a virtude e as súas características en Aristóteles, indicando a súa relación cos	Coñece o sentido das virtudes éticas en Aristóteles. Enumera algúns	1ª Avaliación (3 ou 4 sesións.)	• CAA • CCL

• h • l	virtude: relación cos actos, os hábitos e o carácter. Virtudes éticas.	desenvolvemento do carácter, mediante a comprensión do concepto de virtude en Aristóteles e, en especial, o relativo ás virtudes éticas, pola importancia que teñen no desenvolvemento da personalidade.	portafolios cadernos de clase. O cálculo das cualificacións farase a partires da rúbrica proposta. ANEXO I, (R-1) Os instrumentos intentarán adecuarse ás características xerais do grupo e dependendo da temporización, (as circunstancias que poidan xurdir). Buscar e comentar noticias de actualidade relacionadas co tema e debater na aula. Realización dunha presentación en soporte dixital. ANEXO I, (R-2, específica) Visionado de imaxes,textos ou películas e debater ao respecto. Xogos de ROLL.		actos, os hábitos e o carácter.	dos beneficios que, segundo Aristóteles, achegan as virtudes éticas ao ser humano.		• CSC
Bloque 2. A comprensión, o respecto e a igualdade nas relacións interpersoais								
• a • b • e • g • h	• B2.1. Diferenzas entre ética e dereito. • B2.2. Posibles conflitos entre os valores que regulan a vida privada e os que regulan a vida pública.	• B2.1. Distinguir, na persoa, os ámbitos da vida privada e da vida pública, a primeira regulada pola ética e a segunda polo dereito, coa finalidade de identificar os límites da liberdade persoal e social.	O seguimento e avaliación das aprendizaxes do alumnado realizarase a diario coa observación na aula e nos portafolios cadernos de clase. O cálculo das cualificacións farase a partires da rúbrica proposta. ANEXO I, (R-1) Os instrumentos intentarán adecuarse ás características xerais do grupo e dependendo da temporización, (as circunstancias que poidan xurdir). Buscar e comentar noticias de actualidade relacionadas co tema e debater na aula. Realización dunha presentación en soporte dixital. ANEXO I, (R-2, específica) Visionado de imaxes,textos ou películas e debater ao respecto. Xogos de ROLL.	• Contidos compartidos en EDIXGAL. • Resolverán tarefas a través da plataforma E-DIXGAL. • Enviarán algún traballo por gmail, drive. • Clases virtuais e debates a través da plataforma WEBEX. **Recursos** • Contaremos cos recursos EDIXGAL para consultar os contidos que poden ser impartidos a través da plataforma EDIXGAL. Ademais a través da plataforma traballarase na creación de cartafoles, manexo do correo electrónico, presentación de traballos utilizando as ferramentas... • Ordenador con conexión a Internet para consultar os contidos que poden ser impartidos a través da plataforma EDIXGAL . • Material audiovisual: películas e documentais compartidos pola plataforma EDIXGAL • Textos extraídos da bibliografía existente no centro e da prensa diaria, compartidos en EDIXGAL • Recursos TIC: páxinas webs, blogs, etc, tamén a través de EDIXGAL.	B2.1 Reflexiona arredor do problema da relación entre estes dous campos, o privado e o público, e a posibilidade de que exista un conflito de valores éticos entre ambos, así como a forma de atopar unha solución baseada nos valores éticos, exemplificando de maneira concreta tales casos, e expón as súas posibles solucións fundamentadas eticamente. B2.2 Recoñece as diferenzas entre a ética e a moral, no que se refire á súa orixe e á súa finalidade.	Reflexiona sobre a diferenza entre vida privada e pública e o seu posible conflito de valores	1ª Avaliación (2 ou 3 sesións.)	• CCL • CSC • CSIEE
Bloque 3. A reflexión ética								
• a • d	• B3.1. Diferenza entre ética e	• B3.1. Distinguir entre ética e moral, sinalando as semellanzas	O seguimento e avaliación das aprendizaxes do alumnado realizarase a diario coa	• Contidos compartidos en EDIXGAL.	B3,1 Recoñece as diferenzas entre a ética e a moral, no que se refire á súa orixe e á súa	Recoñece as diferenzas entre ética e moral.	2ª Avaliación (2 ou 3	• CSC

• h	moral. • B3.2. Reflexión ética como guía racional de conduta.	e as diferenzas entre elas, e estimando a importancia da reflexión ética como un saber práctico necesario para guiar de xeito racional a conduta do ser humano á súa plena realización.	observación na aula e nos portafolios cadernos de clase. O cálculo das cualificacións farase a partires da rúbrica proposta. ANEXO I, (R-1) Os instrumentos intentarán adecuarse ás características xerais do grupo e dependendo da temporización, (as circunstancias que poidan xurdir). Buscar e comentar noticias de actualidade relacionadas co tema e debater na aula. Realización dunha presentación en soporte dixital. ANEXO I, (R-2, específica) Visionado de imaxes,textos ou películas e debater ao respecto. Xogos de ROLL.	• Resolverán tarefas a través da plataforma E-DIXGAL. • Enviarán algún traballo por gmail, drive. • Clases virtuais e debates a través da plataforma WEBEX. **Recursos** • Contaremos cos recursos EDIXGAL para consultar os contidos que poden ser impartidos a través da plataforma EDIXGAL. Ademais a través da plataforma traballarase na creación de cartafoles, manexo do correo electrónico, presentación de traballos utilizando as ferramentas... • Ordenador con conexión a Internet para consultar os contidos que poden ser impartidos a través da plataforma EDIXGAL . • Material audiovisual: películas e documentais compartidos pola plataforma EDIXGAL • Textos extraídos da bibliografía existente no centro e da prensa diaria, compartidos en EDIXGAL • Recursos TIC: páxinas webs, blogs, etc, tamén a través de EDIXGAL.	finalidade. B3,2 Achega razóns que xustifiquen a importancia da reflexión ética, como unha guía racional de conduta necesaria na vida do ser humano, expresando de forma apropiada os argumentos en que se fundamenta	Argumenta sobre a importancia da reflexión ética	sesións.)	
• a • b • d • g • h	• B3.3. Estrutura moral da persoa. • B3.4. Etapas do desenvolvemento moral en Piaget e Köhlberg. Paso da heteronomía á autonomía moral.	• B3.2. Destacar o significado e a importancia da natureza moral do ser humano, analizando as súas etapas de desenvolvemento e tomando conciencia da necesidade que ten de normas éticas, libre e racionalmente asumidas, como guía do seu comportamento.	O seguimento e avaliación das aprendizaxes do alumnado realizarase a diario coa observación na aula e nos portafolios cadernos de clase. O cálculo das cualificacións farase a partires da rúbrica proposta. ANEXO I, (R-1) Os instrumentos intentarán adecuarse ás características xerais do grupo e dependendo da temporización, (as circunstancias que poidan xurdir). Buscar e comentar noticias de actualidade relacionadas co tema e debater na aula. Realización dunha presentación en soporte dixital. ANEXO I, (R-2, específica) Visionado de imaxes,textos ou películas e debater ao respecto. Xogos de ROLL.		B3.3 Describe a relación entre a liberdade e os conceptos de persoa e estrutura moral. B3.4 Explica as tres etapas do desenvolvemento moral na persoa, segundo a teoría de Piaget ou a de Köhlberg, e as características propias de cada unha, destacando como se pasa da heteronomía á autonomía moral.	Relaciona a noción de liberdade coa persoa Explica as fases do dese envolvemento moral en Piaget e Köhlberg 2ª Avaliación (2 ou 3 sesións.)	2ª Avaliación (2 ou 3 sesións.)	• CCL • CSC
• a • g • h	• B3.5. A liberdade como raíz da estrutura moral da persoa.	• B3.3. Recoñecer que a liberdade constitúe a raíz da estrutura moral na persoa, e apreciar o papel da intelixencia e da vontade como factores que incrementan a capacidade de autodeterminación.	O seguimento e avaliación das aprendizaxes do alumnado realizarase a diario coa observación na aula e nos portafolios cadernos de clase. O cálculo das cualificacións farase a partires da rúbrica proposta. ANEXO I, (R-1) Os instrumentos intentarán adecuarse ás características xerais do grupo e dependendo da temporización, (as circunstancias que poidan xurdir). Buscar e comentar noticias de actualidade relacionadas co tema e debater na aula. Realización dunha presentación en soporte dixital. ANEXO I, (R-2, específica) Visionado de imaxes,textos ou		B3,5 Describe a relación entre a liberdade e os conceptos de persoa e estrutura moral.	Relaciona a noción de liberdade coa persoa. Distingue as características esenciais dos valores éticos	2ª Avaliación (2 ou 3 sesións.)	• CCL

			películas e debater ao respecto. Xogos de ROLL.					
• a • b • c • d • e • g • h	• B3.6. Características distintivas dos valores éticos. • B3.7. Valores éticos e dignidade humana.	• B3.4. Resaltar a importancia dos valores éticos, as súas especificacións e a súa influencia na vida persoal e social do ser humano, destacando a necesidade de ser recoñecidos e respectados por todos.	O seguimento e avaliación das aprendizaxes do alumnado realizarase a diario coa observación na aula e nos portafolios cadernos de clase. O cálculo das cualificacións farase a partires da rúbrica proposta. ANEXO I, (R-1) Os instrumentos intentarán adecuarse ás características xerais do grupo e dependendo da temporización, (as circunstancias que poidan xurdir). Buscar e comentar noticias de actualidade relacionadas co tema e debater na aula. Realización dunha presentación en soporte dixital. ANEXO I, (R-2, específica) Visionado de imaxes,textos ou películas e debater ao respecto. Xogos de ROLL.		B3-6 Describe as características distintivas dos valores éticos, utilizando exemplos concretos deles e apreciando a súa relación esencial coa dignidade humana e a conformación dunha personalidade xusta e satisfactoria B3.7 Define o concepto de norma e de norma ética, distinguíndoa das normas xurídicas, relixiosas,etc	Diferenza as normas éticas de outros sistemas normativos.	2ª Avaliación (2 ou 3 sesións.)	• CCL • CSC • CSIEE
• a • b • h • l	• B3.8. Normas. Especificidade das normas éticas. • B3.9. Relativismo moral dos sofistas. • B3.10. Intelectualismo moral en Sócrates e Platón. • B3.11. Relativismo moral fronte a obxectivismo moral.	• B3.5. Establecer o concepto de normas éticas e apreciar a súa importancia, identificando as súas características e a natureza da súa orixe e validez, mediante o coñecemento do debate ético que existiu entre Sócrates e os sofistas.	O seguimento e avaliación das aprendizaxes do alumnado realizarase a diario coa observación na aula e nos portafolios cadernos de clase. O cálculo das cualificacións farase a partires da rúbrica proposta. ANEXO I, (R-1) Os instrumentos intentarán adecuarse ás características xerais do grupo e dependendo da temporización, (as circunstancias que poidan xurdir). Buscar e comentar noticias de actualidade relacionadas co tema e debater na aula. Realización dunha presentación en soporte dixital. ANEXO I, (R-2, específica) Visionado de imaxes,textos ou películas e debater ao respecto. Xogos de ROLL.		B3.9 Sinala quen foron os sofistas e algúns dos feitos e das razóns en que se fundamentaba a súa teoría relativista da moral, destacando as consecuencias que esta ten na vida das persoas B3-10 Coñece os motivos que levaron a Sócrates a afirmar o e explica en que consiste o "intelectualismo moral", e intelectualismo moral.	Explica o relativismo moral dos sofistas e as súas consecuencias. Explica en que consiste e a postura de Platón ao respecto.	2ª Avaliación (2 ou 3 sesións.)	• CCEC • CCL • CSC
• b • e • g • h • l	• B3.12. Clasificación das teorías éticas: éticas de fins e éticas	• B3.6. Explicar as características e os obxectivos das teorías éticas, así como a súa clasificación en éticas de	O seguimento e avaliación das aprendizaxes do alumnado realizarase a diario coa observación na aula e nos portafolios cadernos de clase.		B3.12 Enuncia os elementos distintivos das"teorías éticas" e argumenta a súa clasificación en éticas de fins de éticas procedimentais., e elabora un esquema coas súas	Realiza una clasificación das teorías éticas. Enuncia os trazos esenciais da ética de Epicuro	2ª Avaliación (2 ou 3 sesións.)	• CAA • CCEC • CCL

	procedimentais. • B3.13. A ética de Epicuro como ética de fins.	fins e procedimentais., sinalando os principios máis destacados do hedonismo de Epicuro.	O cálculo das cualificacións farase a partires da rúbrica proposta. ANEXO I, (R-1) Os instrumentos intentarán adecuarse ás características xerais do grupo e dependendo da temporización, (as circunstancias que poidan xurdir). Buscar e comentar noticias de actualidade relacionadas co tema e debater na aula. Realización dunha presentación en soporte dixital. ANEXO I, (R-2, específica) Visionado de imaxes,textos ou películas e debater ao respecto. Xogos de ROLL.		características máis destacadas. B3.13 Enuncia os aspectos fundamentais da teoría hedonista de e os valores éticos que defende, destacando as características que a identifican como unha ética de fins.			
• b • h • l	• B3.14. O eudemonismo aristotélico como ética de fins. • B3.15. O ben supremo da persoa en Aristóteles e as tres tendencias da alma.	• B3.7. Entender os principais aspectos do eudemonismo aristotélico, identificándoo como unha ética de fins e valorando a súa importancia e a vixencia actuais.	O seguimento e avaliación das aprendizaxes do alumnado realizarase a diario coa observación na aula e nos portafolios cadernos de clase. O cálculo das cualificacións farase a partires da rúbrica proposta. ANEXO I, (R-1) Os instrumentos intentarán adecuarse ás características xerais do grupo e dependendo da temporización, (as circunstancias que poidan xurdir). Buscar e comentar noticias de actualidade relacionadas co tema e debater na aula. Realización dunha presentación en soporte dixital. ANEXO I, (R-2, específica) Visionado de imaxes,textos ou películas e debater ao respecto. Xogos de ROLL.		B3.14 Explica o significado do termo"eudemonismo" e o que para Aristóteles significa a felicidade como ben supremo, e elabora e expresa conclusións. B3.15 Distingue os tres tipos de tendencias que hai no ser humano, segundo Aristóteles, e a súa relación co que el considera como ben supremo da persoa.	Explica o eudemonismo. Distingue as tendencias da natureza humana en Aristóteles.	2ª Avaliación (1 ou 2 sesións.)	• CCL • CCEC
• b • g • h • l	• B3.16. O utilitarismo como ética de fins: principio de utilidade; concepto de pracer; compatibilidade e do egoísmo individual co altruísmo universal; localización do valor moral nas consecuencias da acción.	• B3.8. Comprender os elementos máis significativos da ética utilitarista e a súa relación co hedonismo de Epicuro, clasificándoa como unha ética de fins e elaborando argumentos que apoien a súa valoración persoal arredor desta formulación ética.	O seguimento e avaliación das aprendizaxes do alumnado realizarase a diario coa observación na aula e nos portafolios cadernos de clase. O cálculo das cualificacións farase a partires da rúbrica proposta. ANEXO I, (R-1) Os instrumentos intentarán adecuarse ás características xerais do grupo e dependendo da temporización, (as circunstancias que poidan xurdir). Buscar e comentar noticias de actualidade relacionadas co tema e debater na aula. Realización dunha presentación en soporte dixital. ANEXO I, (R-2, específica) Visionado de imaxes,textos ou películas e debater ao respecto. Xogos de ROLL.		B3.16 Fai unha recensión das ideas fundamentais da ética utilitarista: o principio de utilidade, o concepto de pracer, a compatibilidade do egoísmo individual co altruísmo universal e a localización do valor moral nas consecuencias da acción, entre outras.	Recensiona as ideas fundamentais da ética utilitarista.	2ª Avaliación (1 ou 2 sesións.)	• CCL • CSIEE • CCEC

Bloque 4. A xustiza e a política								
• a • b • e • h • l	• B4.1. Relación entre ética, política e xustiza no pensamento aristotélico. • B4.2. Semellanzas, diferenzas e relacións entre valores éticos e valores cívicos.	• B4.1. Comprender e valorar a importancia da relación entre os conceptos de ética, política e xustiza, mediante a análise e a definición destes termos, destacando o vínculo entre eles no pensamento de Aristóteles.	O seguimento e avaliación das aprendizaxes do alumnado realizarase a diario coa observación na aula e nos portafolios cadernos de clase. O cálculo das cualificacións farase a partires da rúbrica proposta. ANEXO I, (R-1) Os instrumentos intentarán adecuarse ás características xerais do grupo e dependendo da temporización, (as circunstancias que poidan xurdir). Buscar e comentar noticias de actualidade relacionadas co tema e debater na aula. Realización dunha presentación en soporte dixital. ANEXO I, (R-2, específica) Visionado de imaxes,textos ou películas e debater ao respecto. Xogos de ROLL.	• Contidos compartidos en EDIXGAL. • Resolverán tarefas a través da plataforma E-DIXGAL. • Enviarán algún traballo por gmail, drive. • Clases virtuais e debates a través da plataforma WEBEX. **Recursos** • Contaremos cos recursos EDIXGAL para consultar os contidos que poden ser impartidos a través da plataforma EDIXGAL. Ademais a través da plataforma traballarase na creación de cartafoles, manexo do correo electrónico, presentación de traballos utilizando as ferramentas... • Ordenador con conexión a Internet para consultar os contidos que poden ser impartidos a través da plataforma EDIXGAL . • Material audiovisual: películas e documentais compartidos pola plataforma EDIXGAL • Textos extraídos da bibliografía existente no centro e da prensa diaria, compartidos en EDIXGAL • Recursos TIC: páxinas webs, blogs, etc, tamén a través de EDIXGAL.	B4.1 Explica e aprecia as razóns que dá Aristóteles para establecer un vínculo necesario entre ética, política e xustiza. B4.2 Utiliza e selecciona información sobre os valores éticos e cívicos, identificando e. apreciando as semellanzas, as diferenzas e as relacións entre eles.	Relaciona as dimensións da ética e a política a través da xustiza en Aristóteles. Selecciona información sobre as semellanzas entre os distintos valores éticos.	3ª Avaliación (1 ou 2 sesións.)	• CCEC • CAA
• b • e • g • h • l	• B4.3. A política de Aristóteles. • B4.4. Concepto aristotélico de xustiza e a súa relación co ben común e a felicidade.	• B4.2. Coñecer e apreciar a política de Aristóteles e as súas características esenciais, e entender o seu concepto de xustiza e a súa relación co ben común e a felicidade, elaborando un xuízo crítico sobre a perspectiva deste filósofo.	O seguimento e avaliación das aprendizaxes do alumnado realizarase a diario coa observación na aula e nos portafolios cadernos de clase. O cálculo das cualificacións farase a partires da rúbrica proposta. ANEXO I, (R-1) Os instrumentos intentarán adecuarse ás características xerais do grupo e dependendo da temporización, (as circunstancias que poidan xurdir). Buscar e comentar noticias de actualidade relacionadas co tema e debater na aula. Realización dunha presentación en soporte dixital. ANEXO I, (R-2, específica) Visionado de imaxes,textos ou películas e debater ao respecto. Xogos de ROLL.		B4.3.Selecciona e usa información, en colaboración co grupo, para entender e apreciar a importancia que Aristóteles lle dá á xustiza como valor ético no que se fundamenta a lexitimidade do Estado e a súa relación coa felicidade e o ben común, e expón as súas conclusións persoais debidamente fundamentadas.	Selecciona cooperativamente información sobre a idea da xustiza en Aristóteles.	3ª Avaliación (1 ou 2 sesións.)	• CAA • CCL • CSIEE • CD • CSC
Bloque 5. Os valores éticos, o dereito, a Declaración Universal dos Dereitos Humanos (DUDH) e outros tratados internacionais sobre dereitos humanos								
• b • e • h	• B5.1. Relacións entre ética e dereito.	• B5.1. Sinalar a vinculación entre a ética, o dereito e a xustiza, a través do coñecemento das súas semellanzas, diferenzas e relacións.	O seguimento e avaliación das aprendizaxes do alumnado realizarase a diario coa observación na aula e nos portafolios cadernos de clase. O cálculo das cualificacións farase a partires da rúbrica proposta. ANEXO I, (R-1)	• Contidos compartidos en EDIXGAL. • Resolverán tarefas a través da plataforma E-DIXGAL. • Enviarán algún traballo por gmail, drive. • Clases virtuais e debates a través	B5.1 Procura e selecciona información en páxinas web, para identificar as diferenzas, a semellanzas e os vínculos entre a ética e o dereito. fundamentadas.	Procura información sobre a relación entre a ética e o dereito	3ª Avaliación (1 ou 2 sesións.)	• CCL • CD

			Os instrumentos intentarán adecuarse ás características xerais do grupo e dependendo da temporización, (as circunstancias que poidan xurdir). Buscar e comentar noticias de actualidade relacionadas co tema e debater na aula. Realización dunha presentación en soporte dixital. ANEXO I, (R-2, específica) Visionado de imaxes,textos ou películas e debater ao respecto. Xogos de ROLL.	da plataforma WEBEX. Recursos • Contaremos cos recursos EDIXGAL para consultar os contidos que poden ser impartidos a través da plataforma EDIXGAL. Ademais a través da plataforma traballarase na creación de cartafoles, manexo do correo electrónico, presentación de traballos utilizando as ferramentas... • Ordenador con conexión a Internet para consultar os contidos que poden ser impartidos a través da plataforma EDIXGAL . • Material audiovisual: películas e documentais compartidos pola plataforma EDIXGAL • Textos extraídos da bibliografía existente no centro e da prensa diaria, compartidos en EDIXGAL • Recursos TIC: páxinas webs, blogs, etc, tamén a través de EDIXGAL.				
Bloque 6. Os valores éticos e a súa relación coa ciencia e a tecnoloxía								
• a • b • d • e • f • g • h • m	• B6.1. Dimensión moral da ciencia e da tecnoloxía polo seu impacto en todos os ámbitos da vida humana. • B6.2. Valores recollidos na DUDH como criterio para fixar límites á investigación científico-tecnolóxica.	• B6.1. Recoñecer a importancia da dimensión moral da ciencia e a tecnoloxía, así como a necesidade de establecer límites éticos e xurídicos, coa finalidade de orientar a súa actividade consonte os valores defendidos pola DUDH.	O seguimento e avaliación das aprendizaxes do alumnado realizarase a diario coa observación na aula e nos portafolios cadernos de clase. O cálculo das cualificacións farase a partires da rúbrica proposta. ANEXO I, (R-1) Os instrumentos intentarán adecuarse ás características xerais do grupo e dependendo da temporización, (as circunstancias que poidan xurdir). Buscar e comentar noticias de actualidade relacionadas co tema e debater na aula. Realización dunha presentación en soporte dixital. ANEXO I, (R-2, específica) Visionado de imaxes,textos ou películas e debater ao respecto. Xogos de ROLL.	• Contidos compartidos en EDIXGAL. • Resolverán tarefas a través da plataforma E-DIXGAL. • Enviarán algún traballo por gmail, drive. • Clases virtuais e debates a través da plataforma WEBEX. Recursos • Contaremos cos recursos EDIXGAL para consultar os contidos que poden ser impartidos a través da plataforma EDIXGAL. Ademais a través da plataforma traballarase na creación de cartafoles, manexo do correo electrónico, presentación de traballos utilizando as ferramentas... • Ordenador con conexión a Internet para consultar os contidos que poden ser impartidos a través da plataforma EDIXGAL . • Material audiovisual: películas e documentais compartidos pola plataforma EDIXGAL • Textos extraídos da bibliografía existente no centro e da prensa diaria, compartidos en EDIXGAL • Recursos TIC: páxinas webs, blogs, etc, tamén a través de EDIXGAL.	B6,1 Utiliza información de distintas fontes para analizar a dimensión moral da ciencia e a tecnoloxía,avaliando impacto positivo e negativo que estas poden ter en todos os ámbitos da vida humana (social, económico, político, ético e ecolóxico, etc.). B6.2 Achega argumentos que fundamenten a necesidade de pór límites éticos e xurídicos á investigación práctica, tanto científica como tecnolóxica, tomando a dignidade humana e os valores éticos recoñecidos na DUDH como criterio normativo.	Utiliza información de diferentes fontes para valorar as implicacións éticas da ciencia e tecnoloxía. Argumenta sobre a necesidade de poñer límites éticos a investigación científico-tecnolóxica	3ª Avaliación (1 ou 2 sesións.)	• CAA • CMCCT • CSC • CCL • CD • CSIEE
• a • d • g • m	• B6.3. Problemas da tecnodependenci	• B6.2. Entender e valorar o problema da tecnodependencia e a alienación humana á que conduce.	O seguimento e avaliación das aprendizaxes do alumnado realizarase a diario coa observación na aula e nos portafolios cadernos de clase. O cálculo das cualificacións farase a partires da rúbrica proposta. ANEXO I, (R-1) Os instrumentos intentarán adecuarse ás características xerais do grupo e dependendo da temporización, (as circunstancias		B6.3 Destaca o problema e o perigo que representa para o ser humano tecnodependencia sinalando os seus síntomas e as súas causas, e estimando as súas consecuencias negativas, como unha adición incontrolada aos dispositivos electrónicos, aos videoxogos e ás redes sociais, que conduce as persoas cara a unha	Sinala o problema da tecnodependencia.	3ª Avaliación (1 ou 2 sesións.)	• CMCCT

			que poidan xurdir). Buscar e comentar noticias de actualidade relacionadas co tema e debater na aula. Realización dunha presentación en soporte dixital. ANEXO I, (R-2, específica) Visionado de imaxes,textos ou películas e debater ao respecto. Xogos de ROLL.		progresiva deshumanización.			

4º E.S.O.

Bloque 1. A dignidade da persoa

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Posibles Instrumentos da avaliación	Metodoloxía e Recursos	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo de consecución NIVEL 2	Temporización	Competencias clave
• a • b • c • d • h	• B1.1. A dignidade do ser humano como valor básico no que se asenta a DUDH. • B1.2. Atributos esenciais do ser humano na DUDH: razón, conciencia e liberdade. B1.3. Léxico do bloque: dignidade da persoa, fraternidade, liberdade humana, trato digno, xuízo xusto, trato inhumano ou degradante, detención arbitraria, presunción de inocencia, discriminación, violación de dereitos, etc.	• B1.1. Interpretar e valorar a importancia da dignidade da persoa como o valor do que parte e no que se fundamenta a DUDH, subliñando os atributos inherentes á natureza humana e os dereitos inalienables e universais que derivan dela, como o punto de partida sobre o que deben xirar os valores éticos nas relacións humanas a nivel persoal, social, estatal e universal.	O seguimento e avaliación das aprendizaxes do alumnado realizarase a diario coa observación na aula e nos portafolios cadernos de clase. O cálculo das cualificacións farase a partires da rúbrica proposta. ANEXO I, (R-1) Os instrumentos intentarán adecuarse ás características xerais do grupo e dependendo da temporización, (as circunstancias que poidan xurdir). Buscar e comentar noticias de actualidade relacionadas co tema e debater na aula. Realización dunha presentación en soporte dixital. ANEXO I, (R-2, específica) Visionado de imaxes,textos ou películas e debater ao respecto. Xogos de ROLL.	• Nesta materia cobra unha especial importancia o uso de dilemas morais como recurso didáctico. • Desenvolver estratexias de grupo e individualizadas. • Impulsar as relacións entre iguais creando un clima de cooperación. • Facilitar e comprobar a incorporación progresiva das aprendizaxes destes valores á vida cotiá. • Posta en común diante do grupo, despois do traballo individual ou grupal. • Colaborar con outras materias utilizando os equipos Abalar para acadar información. (creación de cartafoles, manexo do correo electrónico, presentación de traballos utilizando as Tics...) • Non usaremos ningún libro de texto. • Utilizaranse documentais e películas que ilustren o mellor posible los contidos. • Partir dos coñecementos dos alumnos e a partir de aí construír outras aprendizaxes. • Asegurar a construción de aprendizaxes significativas a través da mobilización de coñecementos previos e a	Identifica a orixe dos dereitos inalienables e universais que establece a DUDH na en dignidade do ser humano tanto que persoa e os atributos inherentes á súa natureza. B1,2 Identifica na DUDH oos atributos esenciais do ser humano: razón, conciencia e liberdade B1.3 Relaciona adecuadamente os termos e as expresións seguintes, que se utilizan na DUDH: dignidade da persoa, fraternidade, liberdade humana, trato digno, xuízo xusto, trato inhumano ou degradante, detención arbitraria, presunción de inocencia, discriminación, violación de dereitos, etc	Identifica a orixe dos dereitos establecidos na DUDH na dignidade do ser humano Identifica na DUDH os atributos humanos de razón,conciencia e liberdade. Relaciona algúns dos termos e expresións esenciais utilizados na DUDH.	1ª Avaliación (5 ou 7 sesións.)	• CSC • CCL • CAA

				memoria comprensiva. • Proporcionar situacións nas que os alumnos deban aplicar e actualizar os seus coñecementos. • Proporcionar situacións de aprendizaxe que teñan sentido para os alumnos co fin de que resulten motivadoras. • Conseguir que os alumnos sexan capaces de aprender a aprender. • Exposición clara, sinxela e razoada dos contidos conceptuais, cunha linguaxe adaptada ao do alumno e que, simultaneamente, contribúa a mellorar a súa expresión oral e escrita. • Uso de estratexias de aprendizaxe que propicien unha análise causal dos feitos sociais, históricos e xeográficos. • Fomento dunhas actitudes que propicien nos alumnos a asunción dos valores propios dun sistema democrático. • A actividade escolar debe esforzarse non só na transmisión de coñecementos senón en que o alumno asuma os valores propios da sociedade democrática en que vive. • Usar como centros de interese a realidade máis próxima tanto comarcal como galega no plural contexto español e europeo. Recursos • Material audiovisual: películas e documentais • Textos extraídos da bibliografía existente no centro e da prensa diaria. • Recursos TIC: páxinas webs, blogs, etc.				
Bloque 2. A comprensión, o respecto e a igualdade nas relacións interpersoais								
• a • b • c • d • e • g	• B2.1. Dereitos e liberdades dos individuos establecidos na DUDH que o	• B2.1. Explicar, baseándose en la DUDH, os principios que deben regir as relacións entre a cidadanía e o Estado, a fin de favorecer o seu	O seguimento e avaliación das aprendizaxes do alumnado realizarase a diario coa observación na aula e nos portafolios cadernos de clase.	• Nesta materia cobra unha especial importancia o uso de dilemas morais como recurso didáctico. • Desenvolver estratexias de	B2.1 Comenta, segundo o establecido pola DUDH nos artigos do 12 ao 17, os dereitos do individuo que o Estado debe respectar e fomentar, nas relacións	Comenta os artigos da DUDH do 12 ao 17.	1ª Avaliación (3 ou 4 sesións.)	• CCL • CD

• h	Estado debe respectar.	cumprimento na sociedade na que viven.	O cálculo das cualificacións farase a partires da rúbrica proposta. ANEXO I, (R-1) Os instrumentos intentarán adecuarse ás características xerais do grupo e dependendo da temporización, (as circunstancias que poidan xurdir). Buscar e comentar noticias de actualidade relacionadas co tema e debater na aula. Realización dunha presentación en soporte dixital. ANEXO I, (R-2, específica) Visionado de imaxes,textos ou películas e debater ao respecto. Xogos de ROLL.	grupo e individualizadas. • Impulsar as relacións entre iguais creando un clima de cooperación. • Facilitar e comprobar a incorporación progresiva das aprendizaxes destes valores á vida cotiá. • Posta en común diante do grupo, despois do traballo individual ou grupal. • Colaborar con outras materias utilizando os equipos Abalar para acadar información. (creación de cartafoles, manexo do correo electrónico, presentación de traballos utilizando as Tics...) • Non usaremos ningún libro de texto. • Utilizaranse documentais e películas que ilustren o mellor posible los contidos. • Partir dos coñecementos dos alumnos e a partir de aí construír outras aprendizaxes. • Asegurar a construción de aprendizaxes significativas a través da mobilización de coñecementos previos e a memoria comprensiva. • Proporcionar situacións nas que os alumnos deban aplicar e actualizar os seus coñecementos. • Proporcionar situacións de aprendizaxe que teñan sentido para os alumnos co fin de que resulten motivadoras. • Conseguir que os alumnos sexan capaces de aprender a aprender. • Exposición clara, sinxela e razoada dos contidos conceptuais, cunha linguaxe adaptada ao do alumno e que, simultaneamente, contribúa a mellorar a súa expresión oral e escrita. • Uso de estratexias de aprendizaxe que propicien unha análise causal dos feitos sociais, históricos e xeográficos. • Fomento dunhas actitudes que propicien nos alumnos a asunción dos valores propios dun sistema democrático. • A actividade escolar debe	existentes entre ambos.			• CSIEE • CCEC • CSC
• a • c • d • g • h	▪ B2.2. Fenómeno da socialización global. ▪ B2.3. Perigos da socialización global á marxe dos valores éticos universais. ▪ B2.4. Medios de comunicación de masas e socialización global. Conflito entre liberdade de expresión outros dereitos.	▪ B2.2. Explicar en que consiste a socialización global e a súa relación cos medios de comunicación masiva, valorando os seus efectos na vida e no desenvolvemento moral das persoas e da sociedade, e reflexionar acerca do papel que deben ter a ética e o Estado en relación con este tema.	O seguimento e avaliación das aprendizaxes do alumnado realizarase a diario coa observación na aula e nos portafolios cadernos de clase. O cálculo das cualificacións farase a partires da rúbrica proposta. ANEXO I, (R-1) Os instrumentos intentarán adecuarse ás características xerais do grupo e dependendo da temporización, (as circunstancias que poidan xurdir). Buscar e comentar noticias de actualidade relacionadas co tema e debater na aula. Realización dunha presentación en soporte dixital. ANEXO I, (R-2, específica) Visionado de imaxes,textos ou películas e debater ao respecto. Xogos de ROLL.		B2,2 Explica os límites do Estado que establece a DUDH nos artigos do 18 ao 21, ao determinar as liberdades dos cidadáns e das cidadás que este debe protexer e respectar. B2.3 Describe e avalía o proceso de socialización global, mediante o que se produce a interiorización de valores, normas, costumes, etc. B2,4 Sinala os perigos que encerra o fenómeno da socialización global se se desenvolve á marxe dos valores éticos universais, e debate acerca da necesidade de establecer límites éticos e xurídicos neste tema.	Explica os límites ao poder da DUDH nos artigos 18 ao 21. Describe o proceso de interiorización dos valores. Sinala os perigos da socialización ao marxe de valores universais	1ª Avaliación (5 ou 7 sesións.)	

				esforzarse non só na transmisión de coñecementos senón en que o alumno asuma os valores propios da sociedade democrática en que vive. • Usar como centros de interese a realidade máis próxima tanto comarcal como galega no plural contexto español e europeo. Recursos • Material audiovisual: películas e documentais • Textos extraídos da bibliografía existente no centro e da prensa diaria. • Recursos TIC: páxinas webs, blogs, etc.				
Bloque 3. A reflexión ética								
• a • d • f • h	• B3.1. Importancia e valor da reflexión ética como defensa dos DDHH. • B3.2. Novos campos da ética aplicada: profesional, bioética, ambiente, economía, empresa, ciencia e tecnoloxía, etc.	• B3.1. Recoñecer que a necesidade dunha regulación ética é fundamental no mundo actual de grandes e rápidos cambios, debido á magnitude dos perigos aos que se enfronta o ser humano, polo que resulta necesaria a súa actualización e a ampliación aos novos campos de acción da persoa, co fin de garantir o cumprimento dos dereitos humanos.	O seguimento e avaliación das aprendizaxes do alumnado realizarase a diario coa observación na aula e nos portafolios cadernos de clase. O cálculo das cualificacións farase a partires da rúbrica proposta. ANEXO I, (R-1) Os instrumentos intentarán adecuarse ás características xerais do grupo e dependendo da temporización, (as circunstancias que poidan xurdir). Buscar e comentar noticias de actualidade relacionadas co tema e debater na aula. Realización dunha presentación en soporte dixital. ANEXO I, (R-2, específica) Visionado de imaxes,textos ou películas e debater ao respecto. Xogos de ROLL.	• Nesta materia cobra unha especial importancia o uso de dilemas morais como recurso didáctico. • Desenvolver estratexias de grupo e individualizadas. • Impulsar as relacións entre iguais creando un clima de cooperación. • Facilitar e comprobar a incorporación progresiva das aprendizaxes destes valores á vida cotiá. • Posta en común diante do grupo, despois do traballo individual ou grupal. • Colaborar con outras materias utilizando os equipos Abalar para acadar información. (creación de cartafoles, manexo do correo electrónico, presentación de traballos utilizando as Tics...) • Non usaremos ningún libro de texto. • Utilizaranse documentais e películas que ilustren o mellor posible los contidos. • Partir dos coñecementos dos alumnos e a partir de aí construír outras aprendizaxes. • Asegurar a construción de aprendizaxes significativas a través da mobilización de coñecementos previos e a memoria comprensiva. • Proporcionar situacións nas que os alumnos deban aplicar e actualizar os seus coñecementos.	B3.1 Xustifica racionalmente e estima a importancia da reflexión ética no século XXI, como instrumento de protección dos dereitos humanos ante o perigo que poden representar entes posuidores de grandes intereses políticos e económicos e grupos violentos, que teñen ao seu alcance armamento de grande alcance científico e tecnolóxico,capaces de pór en grande risco os dereitos fundamentais da persoa. B3.2 Sinala algúns dos novos campos aos que se aplica a ética (profesional, bioética ,ambiente, economía, empresa,ciencia e tecnoloxía, etc.).	Argumenta a necesaria reflexión ética ante a ameaza do Sistema fronte o Mundo da vida. Sinala campos da ética aplicada	2ªAvaliación (1 ou 2 sesións.)	• CSC • CMCCT • CSIEE • CCL • CAA • CD
• a • d • g • h • m	• B3.3. Proxecto de vida persoal: límites e oportunidades que ofrecen as circunstancias persoais, e valores éticos que serven como guía.	• B3.2. Comprender e apreciar a importancia que teñen para o ser humano do século XXI as circunstancias que o rodean, salientando os límites que lle impoñen e as oportunidades que lle ofrecen para a elaboración do seu proxecto de vida, conforme os valores éticos que libremente elixe e que dan sentido á	O seguimento e avaliación das aprendizaxes do alumnado realizarase a diario coa observación na aula e nos portafolios cadernos de clase. O cálculo das cualificacións farase a partires da rúbrica proposta. ANEXO I, (R-1) Os instrumentos intentarán adecuarse ás características xerais do grupo e dependendo da temporización, (as circunstancias que poidan		B3.3 Describe e avalía as circunstancias que no momento actual o/a rodean,identificando as limitacións e as oportunidades que se lle formulan desde as perspectivas social, laboral, educativa,económica, familiar, afectiva,etc., co obxecto de deseñar, a partir delas, o seu proxecto devida persoal, determinando libremente os	Valora circunstancias do seu presente coas súas oportunidades e limitacións.	2ªAvaliación (1 ou 2 sesións.)	

		súa existencia.	xurdir). Buscar e comentar noticias de actualidade relacionadas co tema e debater na aula. Realización dunha presentación en soporte dixital. ANEXO I, (R-2, específica) Visionado de imaxes,textos ou películas e debater ao respecto. Xogos de ROLL.	• Proporcionar situacións de aprendizaxe que teñan sentido para os alumnos co fin de que resulten motivadoras. • Conseguir que os alumnos sexan capaces de aprender a aprender. • Exposición clara, sinxela e razoada dos contidos conceptuais, cunha linguaxe adaptada ao do alumno e que, simultaneamente, contribúa a mellorar a súa expresión oral e escrita. • Uso de estratexias de aprendizaxe que propicien unha análise causal dos feitos sociais, históricos e xeográficos. • Fomento dunhas actitudes que propicien nos alumnos a asunción dos valores propios dun sistema democrático. • A actividade escolar debe esforzarse non só na transmisión de coñecementos senón en que o alumno asuma os valores propios da sociedade democrática en que vive. • Usar como centros de interese a realidade máis próxima tanto comarcal como galega no plural contexto español e europeo. **Recursos** • Material audiovisual: películas e documentais • Textos extraídos da bibliografía existente no centro e da prensa diaria. • Recursos TIC: páxinas webs, blogs, etc.	valores éticos que deben guialo/a.			
• a • b • d • h • l	**1.** B3.4. Éticas formais e éticas materiais. **2.** B3.5. Ética kantiana: carácter formal. Autonomía da persoa como valor ético fundamental.	• B3.3. Distinguir os principais valores éticos nos que se fundamentan as éticas formais, establecendo a súa relación coa ética kantiana e sinalando a importancia que este filósofo lle atribúe á autonomía da persoa como valor ético fundamental.	O seguimento e avaliación das aprendizaxes do alumnado realizarase a diario coa observación na aula e nos portafolios cadernos de clase. O cálculo das cualificacións farase a partires da rúbrica proposta. ANEXO I, (R-1) Os instrumentos intentarán adecuarse ás características xerais do grupo e dependendo da temporización, (as circunstancias que poidan xurdir). Buscar e comentar noticias de actualidade relacionadas co tema e debater na aula. Realización dunha presentación en soporte dixital. ANEXO I, (R-2, específica) Visionado de imaxes,textos ou películas e debater ao respecto. Xogos de ROLL.		B3.4 Define os elementos distintivos das éticas formais e compáraos cos relativos á s éticas materiais B3,5 Explica as características da ética kantiana (formal, universal e racional), así. como a importancia da súa achega á ética universal.	Contrapón as éticas formais e materiais. Explica as características do formalismo moral kantiano.	2ªAvaliación (1 ou 2 sesións.)	
• b • c • d • e • g • h	3. B3.6. Ética do discurso, de Apel e Habermas, como ética formal. Relación coa ética de Kant.	• B3.4. Identificar a ética do discurso, de Habermas e de Apel como unha ética formal, que salienta o valor do diálogo e o consenso na comunidade, como procedemento para atopar normas éticas xustas.			B3.6 Identifica a ética do discurso como unha ética formal e describe en que consiste o imperativo categórico que formula, sinalando as similitudes e as diferenzas que posúe co imperativo da ética de Kant.	Caracteriza a ética do discurso.	2ªAvaliación (1 ou 2 sesións.)	
Bloque 4. A xustiza e a política								
• a • c • d • h • l	• B4.1. Democracia e xustiza. • B4.2. Deberes cívicos como cumprimento de valores éticos e como defensa e difusión dos dereitos humanos.	• B4.1. Concibir a democracia non só como unha forma de goberno, senón como un estilo de vida cidadá, consciente do seu deber como elemento activo da vida política, colaborando na defensa e na difusión dos dereitos humanos tanto na súa vida persoal como na social.	O seguimento e avaliación das aprendizaxes do alumnado realizarase a diario coa observación na aula e nos portafolios cadernos de clase. O cálculo das cualificacións farase a partires da rúbrica proposta. ANEXO I, (R-1) Os instrumentos intentarán adecuarse ás características xerais do grupo e dependendo da temporización, (as circunstancias que poidan xurdir). Buscar e comentar noticias de actualidade relacionadas co tema e debater na aula. Realización dunha presentación	• Nesta materia cobra unha especial importancia o uso de dilemas morais como recurso didáctico. • Desenvolver estratexias de grupo e individualizadas. • Impulsar as relacións entre iguais creando un clima de cooperación. • Facilitar e comprobar a incorporación progresiva das aprendizaxes destes valores á vida cotiá. • Posta en común diante do grupo, despois do traballo individual ou grupal. • Colaborar con outras materias utilizando os equipos	B4-comprende a importancia que ten para a democracia e a xustiza, que os cidadáns e as cidadás coñezan e cumpran os seus deberes(defensa dos valores éticos e cívicos, coidado e conservación de todos os bens e servizos públicos, participación na elección de representantes políticos/as, respecto e tolerancia á pluralidade de ideas e de crenzas, acatamento das leis e das sentenzas dos tribunais de xustiza, pagamento dos impostos establecidos, etc.).	Comprende a necesidade de que os cidadáns estean informados dos seus dereitos e deberes e actúen responsablemente.	2ªAvaliación (1 ou 2 sesións.)	• CSC • CAA

			en soporte dixital. ANEXO I, (R-2, específica) Visionado de imaxes,textos ou películas e debater ao respecto. Xogos de ROLL.	Abalar para acadar información. (creación de cartafoles, manexo do correo electrónico, presentación de traballos utilizando as Tics...)				
▪ a ▪ c ▪ d ▪ h ▪ l l	• B4.3. Perigos dunha globalización sen valores éticos. • B4.4. Promoción dos DDHH por parte dos Estados: fomento e ensino dos valores éticos.	• B4.2. Reflexionar acerca do deber da cidadanía e dos Estados de promover o ensino e a difusión dos valores éticos como instrumentos indispensables para a defensa da dignidade e os dereitos humanos, ante o perigo que o fenómeno da globalización pode representar para a destrución do planeta e a deshumanización da persoa.	O seguimento e avaliación das aprendizaxes do alumnado realizarase a diario coa observación na aula e nos portafolios cadernos de clase. O cálculo das cualificacións farase a partires da rúbrica proposta. ANEXO I, (R-1) Os instrumentos intentarán adecuarse ás características xerais do grupo e dependendo da temporización, (as circunstancias que poidan xurdir). Buscar e comentar noticias de actualidade relacionadas co tema e debater na aula. Realización dunha presentación en soporte dixital. ANEXO I, (R-2, específica) Visionado de imaxes,textos ou películas e debater ao respecto. Xogos de ROLL.	• Non usaremos ningún libro de texto. • Utilizaranse documentais e películas que ilustren o mellor posible los contidos. • Partir dos coñecementos dos alumnos e a partir de aí construír outras aprendizaxes. • Asegurar a construción de aprendizaxes significativas a través da mobilización de coñecementos previos e a memoria comprensiva. • Proporcionar situacións nas que os alumnos deban aplicar e actualizar os seus coñecementos. • Proporcionar situacións de aprendizaxe que teñan sentido para os alumnos co fin de que resulten motivadoras. • Conseguir que os alumnos sexan capaces de aprender a aprender. • Exposición clara, sinxela e razoada dos contidos conceptuais, cunha linguaxe adaptada ao do alumno e que, simultaneamente, contribúa a mellorar a súa expresión oral e escrita. • Uso de estratexias de aprendizaxe que propicien unha análise causal dos feitos sociais, históricos e xeográficos. • Fomento dunhas actitudes que propicien nos alumnos a asunción dos valores propios dun sistema democrático. • A actividade escolar debe esforzarse non só na transmisión de coñecementos senón en que o alumno asuma os valores propios da sociedade democrática en que vive. • Usar como centros de interese a realidade máis próxima tanto comarcal como galega no plural contexto español e europeo. Recursos • Material audiovisual: películas e documentais • Textos extraídos da bibliografía existente no centro e da prensa diaria. • Recursos TIC: páxinas	B4.3 Diserta e elabora conclusións, en grupo, acerca das terribles consecuencias que pode ter para o ser humano B4.4 Comenta o deber ético e político que teñen todos os estados, ante os riscos da globalización, de tomar medida de protección dos dereitos humanos, nomeadamente a obriga de fomentar o ensino dos valores éticos e a súa vixencia e necesidade de respectalos en todo o mundo (deber de contribuír na construción dunha sociedade xusta e solidaria,fomentando a tolerancia, o respecto aos dereitos das demais persoas; honestidade, lealdade, pacifismo prudencia, e mutua comprensión mediante o diálogo, a defensa e protección da natureza, etc.).	Diserta sobre os problemas da globalización Comenta as obrigas dos estados ante os problemas da globalización.	2ªAvaliación (1 ou 2 sesións.)	

				webs, blogs, etc.				
Bloque 5. Os valores éticos, o Dereito e a Declaración Universal dos Dereitos Humanos (DUDH)								
• a • d • g • h	• B5.1. Dereito e leis: finalidade, características e xustificación ética. • B5.2. Conflitos entre principios éticos individuais e principios normativos sociais.	• B5.1. Apreciar a necesidade das leis xurídicas no Estado, para garantir o respecto aos dereitos humanos, e disertar acerca dalgúns dilemas morais nos que existe un conflito entre os deberes éticos, relativos á conciencia da persoa, e os deberes cívicos que lle impoñen as leis xurídicas.	O seguimento e avaliación das aprendizaxes do alumnado realizarase a diario coa observación na aula e nos portafolios cadernos de clase. O cálculo das cualificacións farase a partires da rúbrica proposta. ANEXO I, (R-1) Os instrumentos intentarán adecuarse ás características xerais do grupo e dependendo da temporización, (as circunstancias que poidan xurdir). Buscar e comentar noticias de actualidade relacionadas co tema e debater na aula. Realización dunha presentación en soporte dixital. ANEXO I, (R-2, específica) Visionado de imaxes,textos ou películas e debater ao respecto. Xogos de ROLL.	• Nesta materia cobra unha especial importancia o uso de dilemas morais como recurso didáctico. • Desenvolver estratexias de grupo e individualizadas. • Impulsar as relacións entre iguais creando un clima de cooperación. • Facilitar e comprobar a incorporación progresiva das aprendizaxes destes valores á vida cotiá. • Posta en común diante do grupo, despois do traballo individual ou grupal. • Colaborar con outras materias utilizando os equipos Abalar para acadar información. (creación de cartafoles, manexo do correo electrónico, presentación de traballos utilizando as Tics...) • Non usaremos ningún libro de texto. • Utilizaranse documentais e películas que ilustren o mellor posible los contidos. • Partir dos coñecementos dos alumnos e a partir de aí construír outras aprendizaxes. • Asegurar a construción de aprendizaxes significativas a través da mobilización de coñecementos previos e a memoria comprensiva. • Proporcionar situacións nas que os alumnos deban aplicar e actualizar os seus coñecementos. • Proporcionar situacións de aprendizaxe que teñan sentido para os alumnos co fin de que resulten motivadoras. • Conseguir que os alumnos sexan capaces de aprender a aprender. • Exposición clara, sinxela e razoada dos contidos conceptuais, cunha linguaxe adaptada ao do alumno e que, simultaneamente, contribúa a mellorar a súa expresión oral e escrita.	B5.1 Explica a finalidade e as características das leis xurídicas dentro do Estado e a súa xustificación ética, como fundamento da súa lexitimidade e da súa obediencia. B5.2 Debate acerca da solución de problemas nos que hai un conflito entre os valores e principios éticos do individuo e os da orde civil, formulando solucións razoadas, en casos como os de desobediencia civil e obxección de conciencia	Explica a xustificación ética da lei. Debate sobre o problema da desobediencia civil e obxección de conciencia	3ª Avaliación (1 ou 2 sesións.)	• CCL • CSIEE • CAA • • CD • • CCL • CSC • CCEC
• a • b • c • d • e • g • h	• B5.3. Teoría da xustiza de Rawls: posición orixinal e veo de ignorancia; criterio de imparcialidade; función dos dous principios de xustiza.	• B5.2. Disertar acerca da teoría de Rawls baseada na xustiza como equidade e como fundamento ético do dereito, e emitir un xuízo crítico acerca dela.	O seguimento e avaliación das aprendizaxes do alumnado realizarase a diario coa observación na aula e nos portafolios cadernos de clase. O cálculo das cualificacións farase a partires da rúbrica proposta. ANEXO I, (R-1) Os instrumentos intentarán adecuarse ás características xerais do grupo e dependendo da temporización, (as circunstancias que poidan xurdir). Buscar e comentar noticias de actualidade relacionadas co tema e debater na aula. Realización dunha presentación en soporte dixital. ANEXO I, (R-2, específica) Visionado de imaxes,textos ou películas e debater ao respecto. Xogos de ROLL.		B5.3 Procurainformación en internet co fin de definir os principais conceptos utilizados na teoría de Rawls e establece unha relación entre eles (posición orixinal e veo de ignorancia, criterio de imparcialidade e función dos dous principios de xustiza que propón).	Procura información en internet sobre os aspectos esenciais da teoría política de Rawls.	3ª Avaliación (1 ou 2 sesións.)	
• a • b • c • d	• B5.4. Os DDHH como ideais irrenunciables. • B5.5. Deficiencias na	• B5.3. Valorar a DUDH como conxunto de ideais irrenunciables, tendo presentes os	O seguimento e avaliación das aprendizaxes do alumnado realizarase a diario coa observación na aula e nos portafolios cadernos de		B5,4 Xustifica racionalmente a importancia dos dereitos humanos como ideais para alcanzar polas sociedades e os Estados, e	Xustifica a importancia dos dereitos humanos como ideas regulativas	3ª Avaliación (1 ou 2 sesións.)	

• e • g • h	aplicación dos DDHH referidos ao económico e ao social. • B5.6. Organizacións que traballan pola defensa dos DDHH.	problemas e as deficiencias na súa aplicación, especialmente no relativo ao ámbito económico e social, indicando a importancia das institucións e os/as voluntarios/as que traballan pola defensa dos dereitos humanos.	clase. O cálculo das cualificacións farase a partires da rúbrica proposta. ANEXO I, (R-1) Os instrumentos intentarán adecuarse ás características xerais do grupo e dependendo da temporización, (as circunstancias que poidan xurdir). Buscar e comentar noticias de actualidade relacionadas co tema e debater na aula. Realización dunha presentación en soporte dixital. ANEXO I, (R-2, específica) Visionado de imaxes,textos ou películas e debater ao respecto. Xogos de ROLL.	• Uso de estratexias de aprendizaxe que propicien unha análise causal dos feitos sociais, históricos e xeográficos. • Fomento dunhas actitudes que propicien nos alumnos a asunción dos valores propios dun sistema democrático. • A actividade escolar debe esforzarse non só na transmisión de coñecementos senón en que o alumno asuma os valores propios da sociedade democrática en que vive. • Usar como centros de interese a realidade máis próxima tanto comarcal como galega no plural contexto español e europeo. Recursos • Material audiovisual: películas e documentais • Textos extraídos da bibliografía existente no centro e da prensa diaria. • Recursos TIC: páxinas webs, blogs, etc.	recoñece os retos que aínda teñen que superar. B5,5 Sinala algunha das deficiencias no exercicio dos dereitos económicos e (pobreza, e falta de acceso á educación, á saúde, ao emprego,á vivenda, etc.). B5.6 Emprende a elaboración dunha presentación,con soporte informático e audiovisual, acerca dalgunhas institucións e voluntarios/as que,en todo o mundo, traballan pola defensa e respecto dos dereitos humanos: Organización das Nacións Unidas (ONU) e os seus organismos, como FAO, Organismo Internacional de Enerxía Atómica (OIEA), Organización Mundial da Saúde(OMS), Organización das Nacións Unidas para a Educación,Ciencia e a Cultura (UNESCO),etc., organizacións non gobernamentais como Greenpeace, UNICEF, Cruz Vermella, Media Lúa Vermella,etc., así como o Tribunal Internacional de Xustiza, o Tribunal de Xustiza da Unión Europea, etc.	Sinala problemas do exercicio dos dereitos económicos e sociais Elabora una presentación sobre voluntariado en Organizacións intergobernamentais e non gobernamentais.		
• a • b • d • e • g • h	• B5.7. Dereito á seguridade e a paz. • B5.8. Compromiso coa paz e a solidariedade coas vítimas da violencia. • B5.9. Ameazas á paz.	• B5.4. Entender a seguridade e a paz como un dereito recoñecido na DUDH (no seu artigo 3) e como un compromiso dos españois e das españolas a nivel nacional e internacional (preámbulo da Constitución española), identificando e avaliando o perigo das novas ameazas que xurdiron nos últimos tempos.	O seguimento e avaliación das aprendizaxes do alumnado realizarase a diario coa observación na aula e nos portafolios cadernos de clase. O cálculo das cualificacións farase a partires da rúbrica proposta. ANEXO I, (R-1) Os instrumentos intentarán adecuarse ás características xerais do grupo e dependendo da temporización, (as circunstancias que poidan xurdir). Buscar e comentar noticias de actualidade relacionadas co tema e debater na aula. Realización dunha presentación en soporte dixital. ANEXO I, (R-2, específica) Visionado de imaxes,textos ou películas e debater ao respecto. Xogos de ROLL.		B5.7 Diserta, en pequenos grupos, acerca da seguridade e a paz como un dereito fundamental das persoas, e aprecia a súa importancia para o exercicio do dereito á vida e á liberdade,elaborando e expresando as súas conclusións (artigo 3 da DUDH). B5,8 Toma conciencia do compromiso dos españois e das españolas coa paz, como unha aspiración colectiva e internacional recoñecida na Constitución española, e rexeita a violación dos dereitos humanos, amosando solidariedade coas vítimas da violencia.	Diserta cooperativamente sobre o valor da paz e seguridade para a protección da vida e liberdade Toma conciencia do compromiso polo valor da paz. Elabora unha presentación sobre novas ameazas da paz e seguridade.	3ª Avaliación (1 ou 2 sesións.)	
• a • d • h	• B5.10. As Forzas Armadas na Constitución española. • B5.11. Misións das Forzas Armadas.	• B5.5. Coñecer a misión atribuída na Constitución española ás Forzas Armadas e a súa relación cos compromisos que	O seguimento e avaliación das aprendizaxes do alumnado realizarase a diario coa observación na aula e nos portafolios cadernos de clase.		B5,10 Coñece, analiza e asume como cidadán ou ci dadáos compromisos internacionais realizados por España en defensa da paz e a protecciónds dereitos	Coñece os compromisos internacionais refrendados por España en defensa da paz	3ª Avaliación (1 ou 2 sesións.)	

	• B5.12. Conflitos armados: importancia das organizacións internacionais na súa prevención e na súa solución.	España ten cos organismos internacionais a favor da seguridade e a paz, reflexionando acerca da importancia do dereito internacional para regular e limitar o uso e as aplicación da forza e do poder.	O cálculo das cualificacións farase a partires da rúbrica proposta. ANEXO I, (R-1) Os instrumentos intentarán adecuarse ás características xerais do grupo e dependendo da temporización, (as circunstancias que poidan xurdir). Buscar e comentar noticias de actualidade relacionadas co tema e debater na aula. Realización dunha presentación en soporte dixital. ANEXO I, (R-2, específica) Visionado de imaxes,textos ou películas e debater ao respecto. Xogos de ROLL.		humanos, como membro de organismos internacionais (ONU, OTAN, UE,etc.). B5,12Explica aimportancia da misión das forzas armadas (artigo 15 da lei de defensa nacional) en materia de defensa e seguridade nacional, de dereitos humanos e de promoción da paz, e a súa contribución en situacións de emerxencia e axuda humanitaria,tanto nacionais como internacionais.	e protección dos dereitos humanos. Explica as funcións das forzas armadas.		
Bloque 6. Os valores éticos e a súa relación coa ciencia e a tecnoloxía.								
• a • b • e • f • h • m	• B6.1. Validez ética dos proxectos científicos e tecnolóxicos.	• B6.1. Identificar criterios que permitan avaliar, de xeito crítico e reflexivo, os proxectos científicos e tecnolóxicos, co fin de valorar a súa idoneidade en relación co respecto aos dereitos e valores éticos da humanidade.	O seguimento e avaliación das aprendizaxes do alumnado realizarase a diario coa observación na aula e nos portafolios cadernos de clase. O cálculo das cualificacións farase a partires da rúbrica proposta. ANEXO I, (R-1) Os instrumentos intentarán adecuarse ás características xerais do grupo e dependendo da temporización, (as circunstancias que poidan xurdir). Buscar e comentar noticias de actualidade relacionadas co tema e debater na aula. Realización dunha presentación en soporte dixital. ANEXO I, (R-2, específica) Visionado de imaxes,textos ou películas e debater ao respecto. Xogos de ROLL.	• Nesta materia cobra unha especial importancia o uso de dilemas morais como recurso didáctico. • Desenvolver estratexias de grupo e individualizadas. • Impulsar as relacións entre iguais creando un clima de cooperación. • Facilitar e comprobar a incorporación progresiva das aprendizaxes destes valores á vida cotiá. • Posta en común diante do grupo, despois do traballo individual ou grupal. • Colaborar con outras materias utilizando os equipos Abalar para acadar información. (creación de cartafoles, manexo do correo electrónico, presentación de traballos utilizando as Tics...) • Non usaremos ningún libro de texto. • Utilizaranse documentais e películas que ilustren o mellor posible los contidos. • Partir dos coñecementos dos alumnos e a partir de aí construír outras aprendizaxes. • Asegurar a construción de aprendizaxes significativas a través da mobilización de coñecementos previos e a memoria comprensiva. • Proporcionar situacións nas que os alumnos deban aplicar e actualizar os seus coñecementos. • Proporcionar situacións de aprendizaxe que teñan sentido para os alumnos co fin de que resulten motivadoras. • Conseguir que os alumnos	B6.1 Utiliza información de forma selectiva para atopar algúns criterios que cumpra ter en conta para estimar a viabilidade de proxectos científicos e tecnolóxicos, considerando a idoneidade ética dos obxectivos que pretenden e a avaliación dos riscos e as consecuencias persoais, sociais e ambientais que a súa aplicación poida ter.	• Adopta criterios éticos na aplicación do coñecemento científico-técnico.	3ª Avaliación (1 ou 2 sesións.)	• CAA • CMCCT • CSC • CSIEE
• a • d • f • g • h	• B6.2. Códigos deontolóxicos dos axentes sociais.	• B6.2. Estimar a necesidade de facer cumprir unha ética deontolóxica a científicos/as, tecnólogos/as e outros/as profesionais.	O seguimento e avaliación das aprendizaxes do alumnado realizarase a diario coa observación na aula e nos portafolios cadernos de clase. O cálculo das cualificacións farase a partires da rúbrica proposta. ANEXO I, (R-1) Os instrumentos intentarán adecuarse ás características xerais do grupo e dependendo da temporización, (as circunstancias que poidan xurdir). Buscar e comentar noticias de actualidade relacionadas co tema e debater na aula. Realización dunha presentación en soporte dixital.		B6.2 Comprende e explica a necesidade de apoiar a creación e o uso de métodos de control, e a aplicación dunha ética deontolóxica para científicos/as e tecnólogos/as e, en xeral, para todas as profesións, fomentando a aplicación dos valores éticos no mundo laboral, financeiro e empresarial.	Explica a necesidade dunha deontoloxía profesional.	3ª Avaliación (1 ou 2 sesións.)	

			ANEXO I, (R-2, específica) Visionado de imaxes,textos ou películas e debater ao respecto. Xogos de ROLL.	sexan capaces de aprender a aprender. • Exposición clara, sinxela e razoada dos contidos conceptuais, cunha linguaxe adaptada ao do alumno e que, simultaneamente, contribúa a mellorar a súa expresión oral e escrita. • Uso de estratexias de aprendizaxe que propicien unha análise causal dos feitos sociais, históricos e xeográficos. • Fomento dunhas actitudes que propicien nos alumnos a asunción dos valores propios dun sistema democrático. • A actividade escolar debe esforzarse non só na transmisión de coñecementos senón en que o alumno asuma os valores propios da sociedade democrática en que vive. • Usar como centros de interese a realidade máis próxima tanto comarcal como galega no plural contexto español e europeo. Recursos • Material audiovisual: películas e documentais • Textos extraídos da bibliografía existente no centro e da prensa diaria. • Recursos TIC: páxinas webs, blogs, etc.				

TRANSICION POSIBLE AO ENSINO NON PRESENCIAL

Nos cursos de 4º de E.S.O. utilizarase a *Aula Virtual* do centro no caso dunha situación onde se teña que optar polo ensino semipresencial ou non presencial. Compartindo a través desta plataforma os contidos, videos, propostas de traballos e actividades. Poder comunicarse co docente e resolver as actividades e entregalas dende a propia aplicación, faina o recurso máis axeitado para esa posible transición ao ensino non presencial ou semipresencial.
Si o curso fose semipresencial, as sesións que se decidira por parte da administración como presenciais, adicaríanse a resolver dúbidas, recoller traballos, dar instrucións para a correcta realización das tarefas ou resolver posibles problemas que podan xurdir. Se non fose presencial faríase pola plataforma online WEBEX.

A transición dunha situación, a calquera das outras, sería un salto dunha programación a outra, quedando recollida na adaptación as aprendizaxes imprescindibles, así como as competencias clave que o alumnado poderá lograr como consecuencia da adaptación das programacións.
As familias recibirán a información pola plataforma ABALAR.
Se nun dos trimestres xúntanse as dúas probabilidades, avaliarase segundo a adaptación para o ensino non presencial.
A nota final do curso será a nota media das tres avaliacións, podendo ter cada unha delas as súas características particulares e totalmente imprevisibles no momento actual

4º E.S.O. SEMIPRESENCIAL E NON PRESENCIAL

Bloque 1. A dignidade da persoa

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Posibles Instrumentos da avaliación	Metodoloxía e Recursos	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo de consecución NIVEL 2	Temporización	Competencias clave
• a • b • c • d • h	• B1.1. A dignidade do ser humano como valor básico no que se asenta a DUDH. • B1.2. Atributos esenciais do ser humano na DUDH: razón, conciencia e liberdade. B1.3. Léxico do bloque: dignidade	• B1.1. Interpretar e valorar a importancia da dignidade da persoa como o valor do que parte e no que se fundamenta a DUDH, subliñando os atributos inherentes á natureza humana e os dereitos inalienables e universais que derivan dela, como o punto de partida sobre o que deben xirar os valores éticos nas relacións humanas a nivel persoal, social,	O seguimento e avaliación das aprendizaxes do alumnado realizarase a diario coa observación na aula e nos portafolios cadernos de clase. O cálculo das cualificacións farase a partires da rúbrica proposta. ANEXO I, (R-1) Os instrumentos intentarán adecuarse ás características xerais do grupo e dependendo da temporización, (as circunstancias que poidan xurdir). Buscar e comentar noticias de	• O/a alumno/a seguirá as explicacións do profesor a través da plataforma Webex. • Utilizaranse a Aula Virtual para compartir os contidos, facer algunhas das tarefas e entregar traballos. • Tamén como medio de comunicación alumnado docente poderase utilizar gmail ou Drive, para entrega de traballos feitos con	Identifica a orixe dos dereitos inalienables e universais que establece a DUDH na en dignidade do ser humano tanto que persoa e os atributos inherentes á súa natureza. B1,2 Identifica na DUDH oos atributos esenciais do ser humano: razón, conciencia e liberdade B1.3 Relaciona adecuadamente os termos e as expresións seguintes, que se utilizan na DUDH:	Identifica a orixe dos dereitos establecidos na DUDH na dignidade do ser humano Identifica na DUDH os atributos humanos de razón,conciencia e liberdade. Relaciona algúns dos termos e expresións esenciais utilizados na DUDH.	1ª Avaliación (5 ou 7 sesións.)	• CSC • CCL • CAA

	da persoa, fraternidade, liberdade humana, trato digno, xuízo xusto, trato inhumano ou degradante, detención arbitraria, presunción de inocencia, discriminación, violación de dereitos, etc.	estatal e universal.	actualidade relacionadas co tema e debater na aula. Realización dunha presentación en soporte dixital. ANEXO I, (R-2, específica) Visionado de imaxes,textos ou películas e debater ao respecto. Xogos de ROLL.	soportes mais pesados, se non se pode pola aula virtual. • Resolverán diversos exercicios plantexados polo profesor e farán algún traballo. MATERIAIS Ordenador con conexión a Internet para consultar os contidos relacionados colgados na aula virtual para a materia creado polo departamento e para ao uso da Aula Virtual. •	dignidade da persoa, fraternidade, liberdade humana, trato digno, xuízo xusto, trato inhumano ou degradante, detención arbitraria, presunción de inocencia, discriminación, violación de dereitos, etc			
Bloque 2. A comprensión, o respecto e a igualdade nas relacións interpersoais								
• a • b • c • d • e • g • h	• B2.1. Dereitos e liberdades dos individuos establecidos na DUDH que o Estado debe respectar.	• B2.1. Explicar, baseándose en la DUDH, os principios que deben regir as relacións entre a cidadanía e o Estado, a fin de favorecer o seu cumprimento na sociedade na que viven.	O seguimento e avaliación das aprendizaxes do alumnado realizarase a diario coa observación na aula e nos portafolios cadernos de clase. O cálculo das cualificacións farase a partires da rúbrica proposta. ANEXO I, (R-1) Os instrumentos intentarán adecuarse ás características xerais do grupo e dependendo da temporización, (as circunstancias que poidan xurdir). Buscar e comentar noticias de actualidade relacionadas co tema e debater na aula. Realización dunha presentación en soporte dixital. ANEXO I, (R-2, específica) Visionado de imaxes,textos ou películas e debater ao respecto. Xogos de ROLL.	• O/a alumno/a seguirá as explicacións do profesor a través da plataforma Webex. • Utilizaranse a Aula Virtual para compartir os contidos, facer algunhas das tarefas e entregar traballos. • Tamén como medio de comunicación alumnado docente poderase utilizar gmail ou Drive, para entrega de traballos feitos con soportes mais pesados, se non se pode pola aula virtual. • Resolverán diversos exercicios plantexados polo profesor e farán algún traballo. MATERIAIS Ordenador con conexión a Internet para consultar os contidos relacionados colgados na aula virtual para a materia creado polo departamento e para ao uso da Aula Virtual.	B2.1 Comenta, segundo o establecido pola DUDH nos artigos do 12 ao 17, os dereitos do individuo que o Estado debe respectar e fomentar, nas relacións existentes entre ambos.	Comenta os artigos da DUDH do 12 ao 17.	1ª Avaliación (3 ou 4 sesións.)	• CCL • CD • CSIEE • CCEC • CSC
• a • c • d • g • h	• B2.2. Fenómeno da socialización global. • B2.3. Perigos da socialización global á marxe dos valores éticos universais. • B2.4. Medios de comunicación de masas e socialización	• B2.2. Explicar en que consiste a socialización global e a súa relación cos medios de comunicación masiva, valorando os seus efectos na vida e no desenvolvemento moral das persoas e da sociedade, e reflexionar acerca do papel que deben ter a ética e o Estado en relación con este tema.	O seguimento e avaliación das aprendizaxes do alumnado realizarase a diario coa observación na aula e nos portafolios cadernos de clase. O cálculo das cualificacións farase a partires da rúbrica proposta. ANEXO I, (R-1) Os instrumentos intentarán adecuarse ás características xerais do grupo e dependendo da temporización, (as circunstancias que poidan xurdir). Buscar e comentar noticias de		B2,2 Explica os límites do Estado que establece a DUDH nos artigos do 18 ao 21, ao determinar as liberdades dos cidadáns e das cidadás que este debe protexer e respectar. B2.3 Describe e avalía o proceso de socialización global, mediante o que se produce a interiorización de valores, normas, costumes, etc. B2,4 Sinala os perigos que encerra o fenómeno da	Explica os límites ao poder da DUDH nos artigos 18 ao 21. Describe o proceso de interiorización dos valores. Sinala os perigos da socialización ao marxe de valores universais	1ª Avaliación (5 ou 7 sesións.)	

	global. Conflito entre liberdade de expresión outros dereitos.		actualidade relacionadas co tema e debater na aula. Realización dunha presentación en soporte dixital. ANEXO I, (R-2, específica) Visionado de imaxes,textos ou películas e debater ao respecto. Xogos de ROLL.		socialización global se se desenvolve á marxe dos valores éticos universais, e debate acerca da necesidade de establecer límites éticos e xurídicos neste tema.			
• a • d • f • h	• B3.1. Importancia e valor da reflexión ética como defensa dos DDHH. • B3.2. Novos campos da ética aplicada: profesional, bioética, ambiente, economía, empresa, ciencia e tecnoloxía, etc.	• B3.1. Recoñecer que a necesidade dunha regulación ética é fundamental no mundo actual de grandes e rápidos cambios, debido á magnitude dos perigos aos que se enfronta o ser humano, polo que resulta necesaria a súa actualización e a ampliación aos novos campos de acción da persoa, co fin de garantir o cumprimento dos dereitos humanos.	O seguimento e avaliación das aprendizaxes do alumnado realizarase a diario coa observación na aula e nos portafolios cadernos de clase. O cálculo das cualificacións farase a partires da rúbrica proposta. ANEXO I, (R-1) Os instrumentos intentarán adecuarse ás características xerais do grupo e dependendo da temporización, (as circunstancias que poidan xurdir). Buscar e comentar noticias de actualidade relacionadas co tema e debater na aula. Realización dunha presentación en soporte dixital. ANEXO I, (R-2, específica) Visionado de imaxes,textos ou películas e debater ao respecto. Xogos de ROLL.	• O/a alumno/a seguirá as explicacións do profesor a través da plataforma Webex. • Utilizaranse a Aula Virtual para compartir os contidos, facer algunhas das tarefas e entregar traballos. • Tamén como medio de comunicación alumnado docente poderase utilizar gmail ou Drive, para entrega de traballos feitos con soportes mais pesados, se non se pode pola aula virtual. • Resolverán diversos exercicios plantexados polo profesor e farán algún traballo. MATERIAIS Ordenador con conexión a Internet para consultar os contidos relacionados colgados na aula virtual para a materia creado polo departamento e para ao uso da Aula Virtual.	B3.1 Xustifica racionalmente e estima a importancia da reflexión ética no século XXI, como instrumento de protección dos dereitos humanos ante o perigo que poden representar entes posuidores de grandes intereses políticos e económicos e grupos violentos, que teñen ao seu alcance armamento de grande alcance científico e tecnolóxico,capaces de pór en grande risco os dereitos fundamentais da persoa. B3.2 Sinala algúns dos novos campos aos que se aplica a ética (profesional, bioética ,ambiente, economía, empresa,ciencia e tecnoloxía, etc.).	Argumenta a necesaria reflexión ética ante a ameaza do Sistema fronte o Mundo da vida. Sinala campos da ética aplicada	2ªAvaliación (1 ou 2 sesións.)	• CSC • CMCCT • CSIEE • CCL • CAA • CD
• a • d • g • h • m	• B3.3. Proxecto de vida persoal: límites e oportunidades que ofrecen as circunstancias persoais, e valores éticos que serven como guía.	• B3.2. Comprender e apreciar a importancia que teñen para o ser humano do século XXI as circunstancias que o rodean, salientando os límites que lle impoñen e as oportunidades que lle ofrecen para a elaboración do seu proxecto de vida, conforme os valores éticos que libremente elixe e que dan sentido á súa existencia.	O seguimento e avaliación das aprendizaxes do alumnado realizarase a diario coa observación na aula e nos portafolios cadernos de clase. O cálculo das cualificacións farase a partires da rúbrica proposta. ANEXO I, (R-1) Os instrumentos intentarán adecuarse ás características xerais do grupo e dependendo da temporización, (as circunstancias que poidan xurdir). Buscar e comentar noticias de actualidade relacionadas co tema e debater na aula. Realización dunha presentación en soporte dixital. ANEXO I, (R-2, específica) Visionado de imaxes,textos ou películas e debater ao respecto. Xogos de ROLL.		B3.3 Describe e avalía as circunstancias que no momento actual o/a rodean,identificando as limitacións e as oportunidades que se lle formulan desde as perspectivas social, laboral, educativa,económica, familiar, afectiva,etc., co obxecto de deseñar, a partir delas, o seu proxecto devida persoal, determinando libremente os valores éticos que deben guialo/a.	Valora circunstancias do seu presente coas súas oportunidades e limitacións.	2ªAvaliación (1 ou 2 sesións.)	
• a • b	**3.** B3.4. Éticas formais e éticas	• B3.3. Distinguir os principais valores éticos	O seguimento e avaliación das aprendizaxes do alumnado		B3.4 Define os elementos distintivos das éticas formais e	Contrapón as éticas formais e	2ªAvaliación	

• d • h • l	materiais. **4.** B3.5. Ética kantiana: carácter formal. Autonomía da persoa como valor ético fundamental.	nos que se fundamentan as éticas formais, establecendo a súa relación coa ética kantiana e sinalando a importancia que este filósofo lle atribúe á autonomía da persoa como valor ético fundamental.	realizarase a diario coa observación na aula e nos portafolios cadernos de clase. O cálculo das cualificacións farase a partires da rúbrica proposta. ANEXO I, (R-1) Os instrumentos intentarán adecuarse ás características xerais do grupo e dependendo da temporización, (as circunstancias que poidan xurdir). Buscar e comentar noticias de actualidade relacionadas co tema e debater na aula. Realización dunha presentación en soporte dixital. ANEXO I, (R-2, específica) Visionado de imaxes,textos ou películas e debater ao respecto. Xogos de ROLL.		compáraos cos relativos á s éticas materiais B3,5 Explica as características da ética kantiana (formal, universal e racional), así. como a importancia da súa achega á ética universal.	materiais. Explica as características do formalismo moral kantiano.	(1 ou 2 sesións.)	
• b • c • d • e • g • h	3. B3.6. Ética do discurso, de Apel e Habermas, como ética formal. Relación coa ética de Kant.	• B3.4. Identificar a ética do discurso, de Habermas e de Apel como unha ética formal, que salienta o valor do diálogo e o consenso na comunidade, como procedemento para atopar normas éticas xustas.			B3.6 Identifica a ética do discurso como unha ética formal e describe en que consiste o imperativo categórico que formula, sinalando as similitudes e as diferenzas que posúe co imperativo da ética de Kant.	Caracteriza a ética do discurso.	2ªAvaliación (1 ou 2 sesións.)	
• a • c • d • h • l	• B4.1. Democracia e xustiza. • B4.2. Deberes cívicos como cumprimento de valores éticos e como defensa e difusión dos dereitos humanos.	• B4.1. Concibir a democracia non só como unha forma de goberno, senón como un estilo de vida cidadá, consciente do seu deber como elemento activo da vida política, colaborando na defensa e na difusión dos dereitos humanos tanto na súa vida persoal como na social.	O seguimento e avaliación das aprendizaxes do alumnado realizarase a diario coa observación na aula e nos portafolios cadernos de clase. O cálculo das cualificacións farase a partires da rúbrica proposta. ANEXO I, (R-1) Os instrumentos intentarán adecuarse ás características xerais do grupo e dependendo da temporización, (as circunstancias que poidan xurdir). Buscar e comentar noticias de actualidade relacionadas co tema e debater na aula. Realización dunha presentación en soporte dixital. ANEXO I, (R-2, específica) Visionado de imaxes,textos ou películas e debater ao respecto. Xogos de ROLL.	• O/a alumno/a seguirá as explicacións do profesor a través da plataforma Webex. • Utilizaranse a Aula Virtual para compartir os contidos, facer algunhas das tarefas e entregar traballos. • Tamén como medio de comunicación alumnado docente poderase utilizar gmail ou Drive, para entrega de traballos feitos con soportes mais pesados, se non se pode pola aula virtual. • Resolverán diversos exercicios plantexados polo profesor e farán algún traballo. MATERIAIS Ordenador con conexión a Internet para consultar os contidos relacionados colgados na aula virtual para a materia creado polo departamento e para ao uso da Aula Virtual.	B4-comprende a importancia que ten para a democracia e a xustiza, que os cidadáns e as cidadás coñezan e cumpran os seus deberes(defensa dos valores éticos e cívicos, coidado e conservación de todos os bens e servizos públicos, participación na elección de representantes políticos/as, respecto e tolerancia á pluralidade de ideas e de crenzas, acatamento das leis e das sentenzas dos tribunais de xustiza, pagamento dos impostos establecidos, etc.).	Comprende a necesidade de que os cidadáns estean informados dos seus dereitos e deberes e actúen responsablemente.	2ªAvaliación (1 ou 2 sesións.)	• CSC • CAA
• a • c • d • h • l l	• B4.3. Perigos dunha globalización sen valores éticos. • B4.4. Promoción dos DDHH por parte dos Estados: fomento e ensino dos valores éticos.	• B4.2. Reflexionar acerca do deber da cidadanía e dos Estados de promover o ensino e a difusión dos valores éticos como instrumentos indispensables para a defensa da dignidade e os dereitos humanos, ante o perigo que o fenómeno da globalización pode representar para a	O seguimento e avaliación das aprendizaxes do alumnado realizarase a diario coa observación na aula e nos portafolios cadernos de clase. O cálculo das cualificacións farase a partires da rúbrica proposta. ANEXO I, (R-1) Os instrumentos intentarán adecuarse ás características xerais do grupo e dependendo da temporización, (as circunstancias que poidan xurdir). Buscar e comentar noticias de		B4.3 Diserta e elabora conclusións, en grupo, acerca das terribles consecuencias que pode ter para o ser humano B4.4 Comenta o deber ético e político que teñen todos os estados, ante os riscos da globalización, de tomar medida de protección dos dereitos humanos, nomeadamente a obriga de fomentar o ensino dos valores éticos e a súa vixencia e necesidade de respectalos en	Diserta sobre os problemas da globalización Comenta as obrigas dos estados ante os problemas da globalización.	2ªAvaliación (1 ou 2 sesións.)	

		destrución do planeta e a deshumanización da persoa.	actualidade relacionadas co tema e debater na aula. Realización dunha presentación en soporte dixital. ANEXO I, (R-2, específica) Visionado de imaxes,textos ou películas e debater ao respecto. Xogos de ROLL.		todo o mundo (deber de contribuír na construción dunha sociedade xusta e solidaria,fomentando a tolerancia, o respecto aos dereitos das demais persoas; honestidade, lealdade, pacifismo prudencia, e mutua comprensión mediante o diálogo, a defensa e protección da natureza, etc.).			
Bloque 5. Os valores éticos, o Dereito e a Declaración Universal dos Dereitos Humanos (DUDH)								
• a • d • g • h	• B5.1. Dereito e leis: finalidade, características e xustificación ética. • B5.2. Conflitos entre principios éticos individuais e principios normativos sociais.	• B5.1. Apreciar a necesidade das leis xurídicas no Estado, para garantir o respecto aos dereitos humanos, e disertar acerca dalgúns dilemas morais nos que existe un conflito entre os deberes éticos, relativos á conciencia da persoa, e os deberes cívicos que lle impoñen as leis xurídicas.	O seguimento e avaliación das aprendizaxes do alumnado realizarase a diario coa observación na aula e nos portafolios cadernos de clase. O cálculo das cualificacións farase a partires da rúbrica proposta. ANEXO I, (R-1) Os instrumentos intentarán adecuarse ás características xerais do grupo e dependendo da temporización, (as circunstancias que poidan xurdir). Buscar e comentar noticias de actualidade relacionadas co tema e debater na aula. Realización dunha presentación en soporte dixital. ANEXO I, (R-2, específica) Visionado de imaxes,textos ou películas e debater ao respecto. Xogos de ROLL.	• O/a alumno/a seguirá as explicacións do profesor a través da plataforma Webex. • Utilizaranse a Aula Virtual para compartir os contidos, facer algunhas das tarefas e entregar traballos. • Tamén como medio de comunicación alumnado docente poderase utilizar gmail ou Drive, para entrega de traballos feitos con soportes mais pesados, se non se pode pola aula virtual. • Resolverán diversos exercicios plantexados polo profesor e farán algún traballo. MATERIAIS • Ordenador con conexión a Internet para consultar os contidos relacionados colgados na aula virtual para a materia creado polo departamento e para ao uso da Aula Virtual.	B5.1 Explica a finalidade e as características das leis xurídicas dentro do Estado e a súa xustificación ética, como fundamento da súa lexitimidade e da súa obediencia. B5.2 Debate acerca da solución de problemas nos que hai un conflito entre os valores e principios éticos do individuo e os da orde civil, formulando solucións razoadas, en casos como os de desobediencia civil e obxección de conciencia	Explica a xustificación ética da lei. Debate sobre o problema da desobediencia civil e obxección de conciencia	3ª Avaliación (1 ou 2 sesións.)	• CCL • CSIEE • CAA • • CD • • CCL • CSC • CCEC
• a • b • c • d • e • g • h	• B5.3. Teoría da xustiza de Rawls: posición orixinal e veo de ignorancia; criterio de imparcialidade; función dos dous principios de xustiza.	• B5.2. Disertar acerca da teoría de Rawls baseada na xustiza como equidade e como fundamento ético do dereito, e emitir un xuízo crítico acerca dela.	O seguimento e avaliación das aprendizaxes do alumnado realizarase a diario coa observación na aula e nos portafolios cadernos de clase. O cálculo das cualificacións farase a partires da rúbrica proposta. ANEXO I, (R-1) Os instrumentos intentarán adecuarse ás características xerais do grupo e dependendo da temporización, (as circunstancias que poidan xurdir). Buscar e comentar noticias de actualidade relacionadas co tema e debater na aula. Realización dunha presentación en soporte dixital. ANEXO I, (R-2, específica) Visionado de imaxes,textos ou películas e debater ao respecto. Xogos de ROLL.		B5.3 Procurainformación en internet co fin de definir os principais conceptos utilizados na teoría de Rawls e establece unha relación entre eles (posición orixinal e veo de ignorancia, criterio de imparcialidade e función dos dous principios de xustiza que propón).	Procura información en internet sobre os aspectos esenciais da teoría política de Rawls.	3ª Avaliación (1 ou 2 sesións.)	

• a • b • c • d • e • g • h	• B5.4. Os DDHH como ideais irrenunciables. • B5.5. Deficiencias na aplicación dos DDHH referidos ao económico e ao social. • B5.6. Organizacións que traballan pola defensa dos DDHH.	• B5.3. Valorar a DUDH como conxunto de ideais irrenunciables, tendo presentes os problemas e as deficiencias na súa aplicación, especialmente no relativo ao ámbito económico e social, indicando a importancia das institucións e os/as voluntarios/as que traballan pola defensa dos dereitos humanos.	O seguimento e avaliación das aprendizaxes do alumnado realizarase a diario coa observación na aula e nos portafolios cadernos de clase. O cálculo das cualificacións farase a partires da rúbrica proposta. ANEXO I, (R-1) Os instrumentos intentarán adecuarse ás características xerais do grupo e dependendo da temporización, (as circunstancias que poidan xurdir). Buscar e comentar noticias de actualidade relacionadas co tema e debater na aula. Realización dunha presentación en soporte dixital. ANEXO I, (R-2, específica) Visionado de imaxes,textos ou películas e debater ao respecto. Xogos de ROLL.		B5,4 Xustifica racionalmente a importancia dos dereitos humanos como ideais para alcanzar polas sociedades e os Estados, e recoñece os retos que aínda teñen que superar. B5,5 Sinala algunha das deficiencias no exercicio dos dereitos económicos e (pobreza, e falta de acceso á educación, á saúde, ao emprego,á vivenda, etc.). B5.6 Emprende a elaboración dunha presentación,con soporte informático e audiovisual, acerca dalgunhas institucións e voluntarios/as que,en todo o mundo, traballan pola defensa e respecto dos dereitos humanos: Organización das Nacións Unidas (ONU) e os seus organismos, como FAO, Organismo Internacional de Enerxía Atómica (OIEA), Organización Mundial da Saúde(OMS), Organización das Nacións Unidas para a Educación,Ciencia e a Cultura (UNESCO),etc., organizacións non gobernamentais como Greenpeace, UNICEF, Cruz Vermella, Media Lúa Vermella,etc., así como o Tribunal Internacional de Xustiza, o Tribunal de Xustiza da Unión Europea, etc.	Xustifica a importancia dos dereitos humanos como ideas regulativas Sinala problemas do exercicio dos dereitos económicos e sociais Elabora una presentación sobre voluntariado en Organizacións intergobernamentais e non gobernamentais.	3ª Avaliación (1 ou 2 sesións.)	
• a • b • d • e • g • h	• B5.7. Dereito á seguridade e a paz. • B5.8. Compromiso coa paz e a solidariedade coas vítimas da violencia. • B5.9. Ameazas á paz.	• B5.4. Entender a seguridade e a paz como un dereito recoñecido na DUDH (no seu artigo 3) e como un compromiso dos españois e das españolas a nivel nacional e internacional (preámbulo da Constitución española), identificando e avaliando o perigo das novas ameazas que xurdiron nos últimos tempos.	O seguimento e avaliación das aprendizaxes do alumnado realizarase a diario coa observación na aula e nos portafolios cadernos de clase. O cálculo das cualificacións farase a partires da rúbrica proposta. ANEXO I, (R-1) Os instrumentos intentarán adecuarse ás características xerais do grupo e dependendo da temporización, (as circunstancias que poidan xurdir). Buscar e comentar noticias de actualidade relacionadas co tema e debater na aula. Realización dunha presentación en soporte dixital. ANEXO I, (R-2, específica) Visionado de imaxes,textos ou películas e debater ao respecto.		B5.7 Diserta, en pequenos grupos, acerca da seguridade e a paz como un dereito fundamental das persoas, e aprecia a súa importancia para o exercicio do dereito á vida e á liberdade,elaborando e expresando as súas conclusións (artigo 3 da DUDH). B5,8 Toma conciencia do compromiso dos españois e das españolas coa paz, como unha aspiración colectiva e internacional recoñecida na Constitución española, e rexeita a violación dos dereitos humanos, amosando solidariedade coas vítimas da violencia.	Diserta cooperativamente sobre o valor da paz e seguridade para a protección da vida e liberdade Toma conciencia do compromiso polo valor da paz. Elabora unha presentación sobre novas ameazas da paz e seguridade.	3ª Avaliación (1 ou 2 sesións.)	

			Xogos de ROLL.					
• a • d • h	• B5.10. As Forzas Armadas na Constitución española. • B5.11. Misións das Forzas Armadas. • B5.12. Conflitos armados: importancia das organizacións internacionais na súa prevención e na súa solución.	• B5.5. Coñecer a misión atribuída na Constitución española ás Forzas Armadas e a súa relación cos compromisos que España ten cos organismos internacionais a favor da seguridade e a paz, reflexionando acerca da importancia do dereito internacional para regular e limitar o uso e as aplicación da forza e do poder.	O seguimento e avaliación das aprendizaxes do alumnado realizarase a diario coa observación na aula e nos portafolios cadernos de clase. O cálculo das cualificacións farase a partires da rúbrica proposta. ANEXO I, (R-1) Os instrumentos intentarán adecuarse ás características xerais do grupo e dependendo da temporización, (as circunstancias que poidan xurdir). Buscar e comentar noticias de actualidade relacionadas co tema e debater na aula. Realización dunha presentación en soporte dixital. ANEXO I, (R-2, específica) Visionado de imaxes,textos ou películas e debater ao respecto. Xogos de ROLL.		B5,10 Coñece, analiza e asume como cidadán ou ci dadáos compromisos internacionais realizados por España en defensa da paz e a protecciónds dereitos humanos, como membro de organismos internacionais (ONU, OTAN, UE,etc.). B5,12Explica aimportancia da misión das forzas armadas (artigo 15 da lei de defensa nacional) en materia de defensa e seguridade nacional, de dereitos humanos e de promoción da paz, e a súa contribución en situacións de emerxencia e axuda humanitaria,tanto nacionais como internacionais.	Coñece os compromisos internacionais refrendados por España en defensa da paz e protección dos dereitos humanos. Explica as funcións das forzas armadas.	3ª Avaliación (1 ou 2 sesións.)	
Bloque 6. Os valores éticos e a súa relación coa ciencia e a tecnoloxía.								
• a • b • e • f • h • m	• B6.1. Validez ética dos proxectos científicos e tecnolóxicos.	• B6.1. Identificar criterios que permitan avaliar, de xeito crítico e reflexivo, os proxectos científicos e tecnolóxicos, co fin de valorar a súa idoneidade en relación co respecto aos dereitos e valores éticos da humanidade.	O seguimento e avaliación das aprendizaxes do alumnado realizarase a diario coa observación na aula e nos portafolios cadernos de clase. O cálculo das cualificacións farase a partires da rúbrica proposta. ANEXO I, (R-1) Os instrumentos intentarán adecuarse ás características xerais do grupo e dependendo da temporización, (as circunstancias que poidan xurdir). Buscar e comentar noticias de actualidade relacionadas co tema e debater na aula. Realización dunha presentación en soporte dixital. ANEXO I, (R-2, específica) Visionado de imaxes,textos ou películas e debater ao respecto. Xogos de ROLL.	• O/a alumno/a seguirá as explicacións do profesor a través da plataforma Webex. • Utilizaranse a Aula Virtual para compartir os contidos, facer algunhas das tarefas e entregar traballos. • Tamén como medio de comunicación alumnado docente poderase utilizar gmail ou Drive, para entrega de traballos feitos con soportes mais pesados, se non se pode pola aula virtual. • Resolverán diversos exercicios plantexados polo profesor e farán algún traballo. MATERIAIS Ordenador con conexión a Internet para consultar os contidos relacionados colgados na aula virtual para a materia creado polo departamento e para ao uso da Aula Virtual.	B6.1 Utiliza información de forma selectiva para atopar algúns criterios que cumpra ter en conta para estimar a viabilidade de proxectos científicos e tecnolóxicos, considerando a idoneidade ética dos obxectivos que pretenden e a avaliación dos riscos e as consecuencias persoais, sociais e ambientais que a súa aplicación poida ter.	• Adopta criterios éticos na aplicación do coñecemento científico-técnico.	3ª Avaliación (1 ou 2 sesións.)	• CAA • CMCCT • CSC • CSIEE
• a • d • f • g • h	• B6.2. Códigos deontolóxicos dos axentes sociais.	• B6.2. Estimar a necesidade de facer cumprir unha ética deontolóxica a científicos/as, tecnólogos/as e outros/as profesionais.	O seguimento e avaliación das aprendizaxes do alumnado realizarase a diario coa observación na aula e nos portafolios cadernos de clase. O cálculo das cualificacións farase a partires da rúbrica proposta. ANEXO I, (R-1) Os instrumentos intentarán adecuarse ás características xerais do grupo e dependendo da temporización, (as		B6.2 Comprende e explica a necesidade de apoiar a creación e o uso de métodos de control, e a aplicación dunha ética deontolóxica para científicos/as e tecnólogos/as e, en xeral, para todas as profesións, fomentando a aplicación dos valores éticos no mundo laboral, financeiro e empresarial.	Explica a necesidade dunha deontoloxía profesional.	3ª Avaliación (1 ou 2 sesións.)	

			circunstancias que poidan xurdir). Buscar e comentar noticias de actualidade relacionadas co tema e debater na aula. Realización dunha presentación en soporte dixital. ANEXO I, (R-2, específica) Visionado de imaxes,textos ou películas e debater ao respecto. Xogos de ROLL.					

GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA NO 4º E.S.O.

- Identifica a dignidade do ser humano.
- Relaciona dignidade da persoa, fraternidade, liberdade, trato digno, xuízo xusto, trato inhumano, detención arbitraria, presunción de inocencia, discriminación, violación de dereitos…
- Identifica na DUDH a razón, a conciencia e a liberdade do ser humano.
- Explica os dereitos do Estado e os límites deste en relación á liberdade das persoas.
- Elabora unha presentación sobre os Bloques 1 e 2.
- Coñece a socialización global.
- Fala do impacto dos medios de comunicación na vida das persoas.
- Valora a reflexión ética no século XXI como medio de protección dos Dereitos Humanos.
- Sinala novos campos de aplicación da ética: bioética, empresa, economía…
- Relaciona valores éticos e proxecto de vida persoal.
- Diferencia éticas formais e materiais.
- Coñece e valora a ética kantiana.
- Coñece similitudes e diferenzas entre o imperativo categórico e o imperativo da ética de Kant.
- Elabora unha presentación persoal e emprendedora sobre as éticas formais.

- Coñece a importancia dos deberes dos cidadáns para a democracia e a xustiza.
- Coñece as terribles consecuencias da globalización senón hai unha regulación ética e política.
- Explica a finalidade das leis xurídicas dos Estados.
- Debate sobre a desobediencia civil e a obxección de conciencia.
- Enxuíza criticamente a teoría de Rawls.
- Xustifica a importancia dos Dereitos Humanos para alcanzar polos Estados e sociedades.
- Elabora unha presentación sobre algunha institución que traballa pola defensa e respecto dos Dereitos Humanos: UNESCO, OMS…
- Fala da seguridade e da paz como un dereito fundamental das persoas.
- Rexeita a violación dos dereitos humanos, amosando solidariedade coas vítimas da violencia.
- Elabora unha presentación sobre novas ameazas para a paz (terrorismo, mafias, doenzas…).
- Asume como cidadán os compromisos de España na defensa da paz e a protección dos dereitos humanos.
- Explica a importancia da misión das forzas armadas.
- Analiza as consecuencias dos conflitos armados internacionais e a importancia das organizacións que vixían o cumprimento do dereito internacional.
- Comprende a necesidade de crear métodos de control e aplicar unha ética deontolóxica en todas as profesións.
- É capaz de traballar en grupo respectando as ideas alleas, traballando con responsabilidade e cumprindo puntualmente coa súa parte no traballo.
- Utiliza con corrección a terminoloxía propia da materia.
- Ten claridade e orde na exposición dos traballos.
- É capaz de captar a estrutura formal recoñecendo o significado dos termos.
- Distingue entre ideas principais e subordinadas.
- Cumpre coas normas de convivencia do centro.

- Entrega os traballos no prazo establecido.
- Ten un comportamento exemplar, respectando as normas de convivencia e as demais persoas.
- Mantén limpo o seu lugar de traballo.
- Asiste co material necesario para realizar as tarefas.

CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN

A avaliación da aprendizaxe do alumnado, será CONTINUA.

PRESENCIAL (R 1)

- Traballos con textos/actividades de reflexión escrita: 50 % da nota.
- Elaboración de murais ou colaxes, presentacións dixitais e producións audiovisuais: 20 % da nota.
- Participación en debates: 10 % da nota.
- Actitude e comportamento: 20 % da nota. (R 2).

RUBRICAS (ANEXO I).

SEMIPRESENCIAL OU NON PRESENCIAL

- Exercicios interactivos de vocabulario, traballo con textos/actividades de reflexión escrita: 70 % da nota.
- Elaboración de murais ou colaxes, presentacións dixitais e producións audiovisuais: 30 % da nota.

RUBRICAS (ANEXO I e II).

A **nota final da avaliación ordinaria de xuño** será a **media das tres avaliacións.**

Considerandose como aprobado un 4,5 que suporá un 5 no boletín de calificación.

Se nun dos trimestres xúntanse as dúas probabilidades, avaliarase segundo a adaptación para o ensino non presencial.

A nota final do curso será a nota media das tres avaliacións, podendo ter cada unha delas as súas características particulares e totalmente imprevisibles no momento actual.

INDICADORES DE LOGRO PARA AVALIAR O PROCESO DO ENSINO E A PRÁCTICA DOCENTE

O profesorado do departamento reflexionará sobre os seguintes puntos:

- Planificación
- Motivación do alumnado
- Desenvolvemento do ensino
- Proceso de ensino e a práctica docente

Para esta reflexión e avaliación empregaranse os indicadores que constan nos seguintes rexistros:

PLANIFICACIÓN			
	INDICADORES	**VALORACIÓN**	**PROPOSTAS DE MELLORA**
	1. Programa a materia tendo en conta os estándares de aprendizaxe previstos nas leis educativas.		
	2. Programa a materia tendo en conta o tempo dispoñible para o seu desenrolo.		
	3. Selecciona e secuencia de forma progresiva os contidos da programación de aula tendo en conta as particularidades de cada un dos grupos de estudantes.		
	4. Programa actividades e estratexias en función dos estándares de aprendizaxe.		
	5. Planifica as clases de modo flexible, preparando actividades e recursos axustados á programación de aula e ás necesidades e ós intereses do alumnado.		
	6. Establece os criterios, procedementos e os instrumentos de avaliación e autoavaliación que permiten facer o seguimento do progreso de aprendizaxe dos seus alumnos e alumnas.		

	7. Coordínase co profesorado doutros departamentos que poidan ter contidos afíns a súa materia		

MOTIVACIÓN DO ALUMNADO			
	INDICADORES	**VALORACIÓN**	**PROPOSTAS DE MELLORA**
	1. Proporciona un plan de traballo ao principio de cada unidade.		
	2. Plantexa situacións que introduzan a unidade (lecturas, debates, diálogos…).		
	3. Relaciona os aprendizaxes con aplicacións reais ou coa súa funcionalidade.		
	4. Informa sobre os progresos conseguidos e as dificultades atopadas.		
	5. Relaciona os contidos e as actividades cos intereses do alumnado.		
	6. Estimula a participación activa dos estudantes.		
	7. Promove a reflexión dos temas tratados.		

DESENVOLVEMENTO DO ENSINO		
INDICADORES	**VALORACIÓN**	**PROPOSTAS DE MELLORA**
1. Resume as ideas fundamentais discutidas antes de pasar a unha nova unidade ou tema con mapas conceptuais, esquemas …		
2. Cando introduce conceptos novos, relacionalos, se é posible, cos xa coñecidos; intercala preguntas aclaratorias; pon exemplos...		
3. Ten predisposición para aclarar dúbidas e ofrecer asesorías dentro e fora das clases.		
4. Optimiza o tempo dispoñible para o desenvolvemento de cada unidade didáctica.		
5. Utiliza axuda audiovisual ou de outro tipo para apoiar os contidos na aula.		
6. Promove o traballo cooperativo e mantén unha comunicación fluída cos estudantes.		
7. Desenrola os contidos dunha forma ordenada e comprensible para os alumnos e as alumnas.		
8. Propón actividades grupais e individuais que permitan a adquisición dos estándares de aprendizaxe e as destrezas propias da etapa educativa.		

PROCESO DE ENSINO E PRÁCTICA DOCENTE		
INDICADORES	**VALORACIÓN**	**PROPOSTAS DE MELLORA**
1. Realiza a avaliación inicial ao principio de curso para axustar a programación ao nivel dos estudantes.		
2. Detecta os coñecementos previos de cada unidade didáctica.		
3. Revisa, con frecuencia, os traballos propostos na aula e fora dela.		
4. Proporciona a información necesaria sobre a resolución das tarefas e como pode melloralas.		
5. Corrixe e explica de forma habitual os traballos e as actividades dos alumnos e as alumnas, e da pautas para a mellora dos seus aprendizaxes.		
6. Utiliza suficientes criterios de avaliación que atendan de maneira equilibrada a avaliación dos diferentes contidos.		
7. Favorece os procesos de autoavaliación e coavaliación.		
8. Propón novas actividades que faciliten a adquisición de obxectivos cando estes no son alcanzados suficientemente.		
9. Propón novas actividades de maior nivel cando os obxectivos foron alcanzados con suficiencia.		
10. Utiliza diferentes técnicas de avaliación en función dos contidos, o nivel dos estudantes, etc.		
11. Emprega diferentes medios para informar dos resultados aos estudantes e aos pais.		

MECANISMOS DE RECUPERACIÓN

- Rectificación da actitude, si esta é a súa dificultade.
- Rectificar traballos non realizados, ou incorrectamente realizados.
- *A avaliación final do curso obterase a partir da media aritmética das notas das tres avaliacións.*
- De non ter aprobada algunha avaliación, o alumnado terá a posibilidade de facer unha proba final a realizar na primeira semana de XUÑO, puidendo recuperar de novo as partes da materia nas que non acadaron un resultado positivo.

PROGRAMA DE REFORZO DE PENDENTES

Os alumnos que deban recuperar a materia de Valores Éticos do curso anterior, terán que realizar un traballo, tendo como prazo de entrega unha data anterior ao mes de Maio. Realizarase o seguimento oportuno do traballo de cada alumno/a e no caso de que o alumnado non entregue dita tarefa dentro do prazo estipulado, deberá realizar unha proba obxectiva, nas datas previstas polo centro no mes de Maio.

Para resolver calquera dúbida, o alumnado poderá acudir ao seu profesorado correspondente, segundo o horario de cada clase.

AVALIACIÓN INICIAL

En todos os niveis que se impartirán os Valores éticos, o profesor/a recollerá información dos/as titores/as para coñecer as características do alumnado correspondente aos cursos que imparte.
Tamén terá presente a información proporcionada polo Departamento de Orientación sobre alumnos concretos.

A avaliación inicial facilítanos non só coñecemento acerca do grupo como conxunto, senón que tamén nos proporciona información acerca de diversos aspectos individuais dos nosos estudantes; a partir dela poderemos:

- Identificar os alumnos ou as alumnas que necesitan un maior seguimento ou personalización de estratexias no seu proceso de aprendizaxe. (Débese ter en conta aquel alumnado con necesidades educativas, con altas capacidades e con necesidades non diagnosticadas, pero que requira atención específica por estaren en risco, pola súa historia familiar, etc.).
- Saber as medidas organizativas que cómpre adoptar. (Planificación de reforzos, situación de espazos, xestión de tempos grupais para favorecer a intervención individual).
- Establecer conclusións sobre as medidas curriculares que cómpre adoptar, así como sobre os recursos que se van empregar.
- Analizar o modelo de seguimento que se vai utilizar con cada un deles.
- Acoutar o intervalo de tempo e o modo en que se van avaliar os progresos destes estudantes.
- Fixar o modo en que se vai compartir a información sobre cada alumno ou alumna co resto de docentes que interveñen no seu itinerario de aprendizaxe; especialmente, co titor.

ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

Nun proceso de ensino-aprendizaxe baseado na identificación das necesidades do alumno, é fundamental ofrecerlle cuantos recursos educativos sexan necesarios para que a súa formación axústese ás súas posibilidades, nuns casos porque estas son maiores que as do grupo, noutras porque necesita reaxustar o seu ritmo de aprendizaxe polas dificultades con que se atopa. Para atender á diversidade de niveis de coñecemento e de posibilidades de aprendizaxe, proponse en cada unidade novas actividades complementarias que figuran nos materiais didácticos de uso do profesor (DVD-ROM de recursos e Libro do profesor EDIXGAL para 2º), e que polo seu propio carácter dependen da aprendizaxe do alumno para decidir cales, en que momento e como se van a desenvolver, xa que non todas son igualmente válidas para todo o alumnado.

ACTIVIDADES EXTRAESCOLARES E COMPLEMENTARIAS

Considéranse actividades complementarias as planificadas polos docentes que utilicen espazos ou recursos diferentes ao resto de actividades ordinarias da área, aínda que precisen tempo adicional do horario non lectivo para a súa realización. Serán avaliables a efectos académicos e obrigatorios, tanto para os profesores como para os alumnos. No entanto, terán carácter voluntario para os alumnos as que se realicen fose do centro ou precisen achegas económicas das familias, nese caso garantirase a atención educativa dos alumnos que non participen nas mesmas. Entre os propósitos que perseguen este tipo de actividades destacan:

- Completar a formación que reciben os alumnos nas actividades curriculares.
- Mellorar as relacións entre alumnos e axudarlles a adquirir habilidades sociais e de comunicación.
- Permitir a apertura do alumnado cara á contorna física e cultural que lle rodea.
- Contribuír ao desenvolvemento de valores e actitudes adecuadas relacionadas coa interacción e o respecto cara aos demais, e o coidado do patrimonio natural e cultural.
- Desenvolver a capacidade de participación nas actividades relacionadas coa contorna natural, social e cultural.
- Estimular o desexo de investigar e saber.
- Favorecer a sensibilidade, a curiosidade e a creatividade do alumno.
- Espertar o sentido da responsabilidade nas actividades que se integren e realicen.

Proposta de actividades complementarias:

- Visitas a museos e institucións culturais.
- Celebración de efemérides: Semana cultural, Día da Paz, etc.
- Cinema escolar.
- Celebración de concursos (ensaio, debate, etc.).

MECANISMOS DE REVISIÓN, AVALIACIÓN E MODIFICACIÓN DA PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA.

En reunións de carácter trimestral realizarase un seguimento da programación didáctica por parte do departamento.

Ao finalizar o curso farase unha análise dos resultados e discutiranse os posibles cambios na programación cara o curso seguinte despois dunha posta en común das reflexións de cada membro segundo os puntos do cadro seguinte:

ASPECTOS AVALIAR	A DESTACAR...	A MELLORAR...
Temporalización das unidades didácticas		
Desenvolvemento dos obxectivos didácticos		
Manexo dos contidos da unidade		
Realización de tarefas		
Estratexias metodolóxicas seleccionadas		
Recursos		
Claridade nos criterios de avaliación		
Uso de diversas ferramentas de Avaliación		

PROCEDEMENTOS PARA INFORMAR DA PROGRAMACIÓN AO ALUMNADO E ÁS FAMILIAS:

Ao comezo do curso, a profesora deste departamento informará ós alumnos dos aspectos máis relevantes da programación: obxectivos, mínimos esixibles, criterios de avaliación, procedementos e instrumentos de avaliación e criterios de cualificación. Esta información tamén se dará, se fora o caso, ao alumnado con materias pendentes de cursos anteriores. Ademais, a programación didáctica estará a disposición de toda a comunidade educativa, que poderá acceder a ella a través da páxina web do centro.

Esta programación está suxeita a cambios, en función da resposta do alumnado.
Última revisión: 9 de marzo de 2023

I.E.S. POETA AÑÓN

A XEFA DO DEPARTAMENTO DE MÚSICA
María Álvarez Santiago

ANEXO I

RÚBRICA PARA AVALIACIÓN VALORES ÉTICOS R 1					
CATEGORÍA	NIVEL 4	NIVEL 3	NIVEL 2	NIVEL 1	
TRABALLO CON TEXTOS/ACTIVIDADES DE REFLEXIÓN ESCRITA	RESOLVE EXERCICIOS COMPRENDE TEXTOS FAI REFLEXIÓNS DE NIVEL AVANZADO.	RESOLVE EXERCICIOS COMPRENDE TEXTOS FAI REFLEXIÓNS DE NIVEL MEDIO.	RESOLVE EXERCICIOS COMPRENDE TEXTOS FAI REFLEXIÓNS DENIVEL BÁSICO.	NON É CAPAZ DE RESOLVER EXERCICIOS BÁSICOS COMPRENDER TEXTOS NIN CONTESTAR ÁS CUESTIÓNS NIN DE FACER REFLEXIÓNS.	50,00%
PARTICIPACIÓN EN DEBATES	PARTICIPA, SEGUE AS NORMAS E FAI APORTACIÓNS MOI RELEVANTES.	PARTICIPA E SEGUE AS NORMAS.	PARTICIPA PERO TEN DIFICULTADE EN SEGUIR AS NORMAS.	NON PARTICIPA NIN MOSTRA INTERESE.	10,00%
ELABORACIÓN DE MURAIS OU COLAXES, PRESENTACIÓNS DIXITAIS E PRODUCIÓNS AUDIOVISUAIS	TRABALLA, SEGUE OS PROCEDEMENTOS E MOSTRA INICIATIVA PERSOAL.	TRABALLA E SEGUE OS PROCEDEMENTOS	TRABALLA PERO TEN DIFICULTADES NOS PROCEDEMENTOS.	NON PARTICIPA NIN MOSTRA INTERESE	20,00%
ACTITUDE E COMPORTAMENTO	TEN UNHA ACTITUDE E COMPORTAMENTOS MOI CORRECTOS.	TEN UNHA ACTITUDE E COMPORTAMENTOS CORRECTOS.	RESPECTA AS NORMAS.	NON RESPECTA AS NORMAS.	20,00%

RÚBRICA PARA AVALIAR OS TRABALLOS R 2				
CATEGORÍA	(CASE) NUNCA (0)	ÁS VECES (1)	(CASE) SEMPRE (1,5)	SEMPRE (2)
Aparece a data na que toman os apuntamentos na que se realizan as actividades, etc.				
Ao realizar unha actividade, cópiase o enunciado, ou polo menos indícase o seu número e onde encontralo (páxina do libro, fotocopias,internet, etc).				
Mantívose a organización, a orde e a limpeza, tanto nos apuntamentos coma na realización das actividades.				
Incluíronse correccións e aclaracións sempre que foi necesario.				
Recóllese todo o contido necesario, indicando a súa diversa importancia.				
Coidouse a ortografía e o uso correcto dos símbolos e a notación apropiados.				

ANEXO II

RUBRICA SEGUIMENTO ALUMNADO, semipresencial e non presencial (R 3)					
CURSO: ALUMNO/A:	PARTICIPACIÓN NAS ACTIVIDADES PROPOSTAS	NIVEIS DE DESEMPEÑO			
	ASPECTOS	SEMPRE (1)	CASE SEMPRE (0,50)	AS VECES (0,25)	NUNCA (0)
	PARTICIPA NAS VIDEOCONFERENCIAS SEMANAIS PROGRAMADAS EN *WEBEX,* E CANDO NON O FAI É POR UN MOTIVO XUSTIFICADO.				
	O/A ALUMNO/A RESOLVE AS SÚAS DÚBIDAS A TRAVÉS DAS CANLES AXEITADAS EN TEMPO E USANDO AS FERRAMENTAS DIXITAIS DE FORMA AXEITADA.				
	AMOSA NA ELABORACIÓN DOS SEUS TRABALLOS QUE ASIMILOU OS CONTIDOS AMPLIADOS.				
	ENTREGA AS ACTIVIDADES PROPOSTAS NO PRAZO ESTABLECIDO, E CANDO NON O FAI É POR UN MOTIVO XUSTIFICADO.				
	AMOSA INTERESE POR RESOLVER AS SÚAS DÚBIDAS.				
	ENTREGA UNS TRABALLOS ELABORADOS LIMPOS E BUSCANDO PERFECCIONALOS ESTETICAMENTE.				
	FAI CASO DAS CORRECCIÓNS E INDICACIÓNS QUE SE LLE TRANSMITEN E REFLÍCTENSE NO SEU TRABALLO FINAL.				
	AMOSA RESPONSABILIDADE E AMPLÍA INVESTIGANDO POLA SÚA CONTA OS CONTIDOS COMPARTIDOS, AMOSANDO INTERESE POR APRENDER.				
	O/A ALUMNO/A FAI E ENTREGA AS ACTIVIDADES NOS SOPORTES DIXITAIS RECOMENDADOS POLA MATERIA.				
	INTERACTÚA COA MATERIA, (SEMPRE QUE NON TEÑA NINGÚN TIPO DE INCIDENCIA QUE LLELO IMPIDA).				
	Suma do total dividido entre 10				